

Bestuursverslag /jaarrekening 2018

Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland
Kerkstraat 79
1687 AM Wognum
www.skowestfriesland.nl

1. Voorwoord	3
2. Management samenvatting	3
3. SKO West-Friesland en onderwijs specifieke thema's	4
3.1 Beleggen en belenen	4
3.2 Samenwerkingsverband	4
3.3 Prestatiebox	5
3.4 Werkdrukgeden	5
3.5 Huisvesting (financiële rechtmatigheid)	5
3.6 Wachtgeden	5
4. Koers SKO West-Friesland en besturing	5
4.1 Doelstelling van de organisatie (Missie en Visie)	6
4.2 Kernactiviteiten	6
4.3 Juridische structuur	7
4.4 Samenwerking en verbonden partijen	7
4.5 Interne organisatiestructuur	7
4.6 Governance	10
4.7 Verslag toezichthoudend orgaan	10
4.8 Horizontale dialoog	10
4.9 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact	12
4.10 Ontwikkelingen verbonden partijen	12
5. Risico's	12
5.1 Risico's	13
5.2 Interne risicobeheersing- en controle systeem (operationele activiteiten)	14
5.3 Risico profiel	14
5.4 Risico's vanuit wet- en regelgeving	15
6. De harde cijfers 2018	15
6.1 Organisatie	15
6.2 ICT	16
6.3 Kwaliteitszorg en onderwijsprestaties	17
6.4 Afhandeling van klachten	20
6.5 Treasurybeleid	21
6.6 Financiële positie	21
6.6.1 Toelichting op de ontwikkeling van de balans	21
6.6.2 Resultaat	22
6.6.3 Analyse realisatie/begroting huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar	22
6.7 Investeringsbeleid en ontwikkelingen	26
6.8 Kasstroom en financiering en financiële instrumenten	26
7. Personeel	26
7.1 Personeelsmutaties	28
7.2 Personeelsontwikkeling	28
7.3 Beheersing van uitkeringen na ontslag	29
8. Koers SKO West-Friesland 2019-2021	29
8.1 Personele bezetting	29
8.2 Leerlingaantallen ontwikkeling	30
8.3 Ontwikkelingen leerlingaantallen en personeel	30
8.4 Meerjarenbegroting	31
8.5 Balans	32
8.6 Huisvesting	32
9. Verslag Raad van Toezicht 2018	34
Bijlage 2	47

Terugblik op 2018

1. Voorwoord

Het College van Bestuur (CvB) van de Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland biedt u hierbij het bestuursverslag 2018 aan, zoals bedoeld in de WPO. Dit verslag geeft inzicht in de activiteiten en samenstelling van de stichting. Ook geeft het verslag informatie over het gevoerde beleid, behaalde resultaten en belangrijke toekomstige ontwikkelingen.

Het CvB van Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland legt, door het opstellen van het bestuursverslag, verantwoording af aan alle rechtstreeks betrokkenen. Naast de wet en regelgeving voor dit verslag zal, waar nodig, wat dieper ingegaan worden op enkele onderwerpen. Dit komt de informatiewaarde van het verslag ten goede en stelt de lezer in staat om zich een oordeel te vormen over wat door Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland in het kalenderjaar 2018 is ondernomen en bereikt.

Het College van Bestuur van SKO West-Friesland

Leo Wijker

2. Management samenvatting

2018 is voor SKO West-Friesland een jaar van verandering. Het strategische beleidsplan 2015-2018 is eindigend, het dynamisch Koersplan is in ontwikkeling en zal in 2019 worden vastgesteld. Dit dynamisch koersplan zal door een kader richting geven aan, maar ook inspireren tot de gewenste actie. Het streven is hoogwaardig en betekenisvol onderwijs. Gezien de enorme dynamiek en snelheid van maatschappelijke ontwikkelingen zal ons onderwijs beter aan moeten sluiten bij de wereld van morgen en de omgeving waarin de kinderen opgroeien.

De nieuwe topstructuur van de organisatie heeft in 2018 vorm gekregen en kon in april 2018, na het aantrekken van de nieuwe directeur onderwijs, op volledige sterkte opereren. Ook is in 2018 gekeken naar de organisatie van het directiebestuur en de beleidsgroepen die een bijdrage leverden aan het beleid van SKO West-Friesland. (zie hoofdstuk 6.1)

Naar aanleiding van de begrotingsgesprekken met de scholen eind 2017 is de focus gelegd op ICT (de koppeling van ICT en het onderwijs) en Personeel (op het gebied van professionaliteit, organisatie en verzuim).

Om de kwaliteit van de scholen te monitoren vinden drie keer per jaar gesprekken plaats tussen de directie/IB van de school, CvB en specifieke beleidsmedewerkers. Het gaat hierbij onder andere over de basiskwaliteit en de ambities van de school. Sinds oktober 2018 houdt SKO West-Friesland samen met de scholen zicht op de onderwijsresultaten door de verschillende data in samenhang te bekijken (hoofdstuk 6.3).

In 2018 is het Deltaplan, wat gestart is in 2016 en uitgevoerd is door het CPS, geëvalueerd. De resultaten van de evaluatie staan in hoofdstuk 6.3.

In de schoolontwikkelplannen stonden tot schooljaar 2017-2018 veel verbeteractiviteiten vanuit de signalen van de kwaliteitskaarten, doelen uit het strategisch beleidsplan en eigen ontwikkelonderwerpen. In de praktijk bleek dat bij deze veelheid aan verbeteractiviteiten de gestelde doelen

niet bereikt werden of zaken vooruit geschoven werden. In 2018-2019 heeft iedere school zich bij het schoolontwikkelplan gericht op zogenaamde 'big rocks'. (zie hoofdstuk 6).

SKO West-Friesland heeft een gezonde financiële positie. Het leerlingaantal zal de komende jaren nog dalen maar minder dan de afgelopen jaren. Het natuurlijk verloop (medewerkers die de pensioengerechtigde leeftijd behalen) is gemiddeld zo'n vijf fulltime wtf per jaar. De continuïteit van het huidige personeelsbestand is gewaarborgd. Er zal zelfs een vraag zijn naar nieuwe medewerkers. In de begroting 2018 is daarom afgesproken dat de Lio stagiaires na hun stage kunnen blijven bij SKO West-Friesland. (zie verder hoofdstuk 8)

Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting een risicoanalyse uitgevoerd. De belangrijkste risico's liggen op het gebied van leerling aantallen, personeel (kwaliteit van personeel, verzuim en personeelstekort) en ICT. (zie hoofdstuk 5).

Duurzaamheid speelt op verschillende plaatsen een rol binnen SKO West-Friesland. Op het gebied van personeel (duurzame inzetbaarheid), samenwerking (SKO West-Friesland zoekt partners waarmee ze een duurzame relatie mee kan opbouwen), onderwijs (en huisvesting (SKO West-Friesland kijkt naar mogelijkheden voor het verduurzamen van gebouwen maar wil ook onderzoek naar energiebesparende maatregelen ten aanzien van gebouwen).

3. SKO West-Friesland en onderwijs specifieke thema's

Jaarlijks publiceert OCW een overzicht van relevante politieke of maatschappelijke thema's waarover een schoolbestuur moet rapporteren. De onderwijs specifieke thema's van 2018 worden hieronder beschreven.

3.1 Beleggen en belenen

De primaire doelstelling van SKO West-Friesland is het verzorgen van primair onderwijs aan kinderen. Als gevolg hiervan is het financieren en beleggen ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling.

SKO West-Friesland hanteert hierbij het uniforme treasurystatuut van de Besturenraad. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed. Het primaire doel van treasury bij SKO West-Friesland is het financiële risicobeheer. De secundaire doelstelling is het reduceren van de financieringskosten. (zie verder 6.5 treasurybeleid)

3.2 Samenwerkingsverband

De 23 scholen van SKO West-Friesland vallen onder het samenwerkingsverband De Westfriese Knoop. In dit samenwerkingsverband zijn 15 schoolbesturen en 90 scholen vertegenwoordigd en deze beslaat de regio West-Friesland.

Alle scholen hebben in hun 'schoolondersteuningsprofiel' vastgelegd welke voorzieningen en mogelijkheden zij bieden voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Aan de hand van de schoolondersteuningsprofielen beschrijft De Westfriese Knoop hoe de schoolbesturen voor een dekkend aanbod van ondersteuningsvoorzieningen in onze regio zorgen. Het resultaat hiervan is het ondersteuningsplan. In het ondersteuningsplan staan o.a. afspraken over:

- welke begeleiding iedere reguliere school biedt;
- hoe het geld voor extra ondersteuning over de scholen wordt verdeeld;
- wat de kwaliteit van het onderwijs aan leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften moet zijn;
- hoe ouders worden geïnformeerd over wat scholen kunnen betekenen voor kinderen die extra ondersteuning of zorg nodig hebben.

Vanuit het samenwerkingsverband ontvangen de scholen van SKO West-Friesland inkomsten ter besteding aan passend onderwijs en interne begeleiding. De scholen zetten deze gelden in voor personeel (kleinere klassen), extra tijd voor intern begeleiders of inzet van onderwijsassistenten, maar ook materiaal of inhuur van externe ondersteuning. Deze gelden worden jaarlijks verantwoord aan het Samenwerkingsverband.

3.3 Prestatiebox

De gelden die in 2018 ontvangen zijn vanuit de prestatiebox worden op schoolniveau ingezet ter versterking van taal- en rekenonderwijs, wetenschap en techniek, professionalisering van leerkrachten en schoolleiders en cultuureducatie. In hoofdstuk 6 wordt hier nader op ingegaan.

3.4 Werkdrukgeden

Het ministerie heeft vanaf schooljaar 2018/2019 extra geld beschikbaar gesteld voor werkdrukvermindering. Deze gelden zijn na het vaststellen van de begroting 2018 beschikbaar gesteld. De scholen van SKO West-Friesland hebben in overleg met het team een plan opgesteld wat verwerkt is in het bestedingsplan werkdrukgeden. Dit is ter goedkeuring voorgelegd aan de P- MR van de scholen. In dit verslag wordt bij het hoofdstuk 6.6.3 de besteding van de gelden verantwoord.

3.5 Huisvesting (financiële rechtmatigheid)

SKO West-Friesland heeft alle schoolgebouwen geschouwd, voor het laatst in 2017. Deze schouw is verwerkt in het digitale meerjarenonderhoudsprogramma OCS. Op basis van deze gegevens zijn de kosten, van zowel het binnen- als het buitenonderhoud voor de komende jaren in beeld en wordt ook de omvang van de onderhoudsvoorziening en dotatie bepaald. Het onderhoud wordt enerzijds conform het meerjarenonderhoudsprogramma uitgevoerd. Daarnaast wordt er onderzocht om een aantal schoolgebouwen passend te maken aan de visie van het onderwijs van betreffende school. Daarbij zal SKO West-Friesland zich houden aan de wet- en regelgeving, rijksmiddelen worden niet gebruikt voor huisvestingsvoorzieningen waar de gemeente voor verantwoordelijk is.

Met de verschillende gemeenten is daarnaast overleg over de bestaande onderwijshuisvesting en mogelijke nieuwbouw.

3.6 Wachtgeden

SKO West-Friesland kent geen 'eigen wachtgelders'. Het Participatiefonds heeft in het geval van ontslag ingestemd met het ten laste brengen van de uitkeringen ten laste van het Participatiefonds.

4. Koers SKO West-Friesland en besturing

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de missie, visie is van SKO West-Friesland, de kernactiviteiten, de juridische structuur, de interne organisatie en de samenwerking met verbonden partijen.

4.1 Doelstelling van de organisatie (Missie en Visie)

De missie en visie van Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland zijn vastgesteld bij het strategisch beleidsplan 2015-2018. De visie luidt:

Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland is een dynamische organisatie, die zich ten doel stelt met competente inspirerende leerkrachten uit ieder kind het beste te halen.

Kernwaarden hierbij zijn: Kwaliteit; Ontwikkeling, Samenwerking, Passie en Respect.

Onze missie “Samen inspirerend lerend de toekomst in” vormt hiervoor de basis.

Zoals in de inleiding aangegeven zit SKO West-Friesland in een transitie. Het strategisch beleidsplan 2015-2018 loopt af in 2018. Het nieuwe dynamische Koersplan is in ontwikkeling en zal in 2019 worden vastgesteld.

De Doelstellingen zoals vermeld in het strategisch beleidsplan 2015-2018 zijn (zie hieronder) niet of deels niet uitgevoerd door een stevige interventie op stichtings- en schoolniveau. De interventie beoogde bewustwording, betere leraarkracht vaardigheden (met name op het gebied van instructie) en betere onderwijsresultaten.

Strategische doelstellingen 2015-2018

- In 2018 worden onze missie, visie en kernwaarden beleefd en actief uitgedragen in onze eigen organisatie én ervaren door onze leerlingen en ouders en al onze samenwerkingspartners.
- In 2018 staat de brede ontwikkeling van het kind centraal. Wij behalen resultaten die passen bij de kenmerken van onze leerlingenpopulatie door ambitieuze doelen te stellen.
- In 2018 werken leerkrachten die op professionele wijze het maximale uit kinderen en zichzelf halen.
- In 2018 worden alle teams optimaal ondersteund en gestimuleerd door inspirerende leiders in hun ontwikkeling tot professionele leergemeenschap.
- In 2018 hebben wij scholen die optimaal zijn ingericht: uitdagend, veilig en modern.

Door de transitiefase is in 2018 gekozen voor een overgangsfase waarin de korte termijn doelstellingen vanuit de schoolontwikkelplannen van de scholen centraal stonden te weten:

- Visie op leren
- Basisvaardigheden met de focus op digitaal adaptief leren en toetsing en analyse
- Eigenaarschap en onderzoekend en ontwerpend leren

De maatschappelijke opdracht van het onderwijs die tweeledig is; het maximaal ondersteunen van het leren en de ontwikkeling van het kind en de positionering van de school in de gemeenschap krijgt in het koersplan 2019 vorm. Door maatschappelijk ondernemerschap, pro activiteit en samenwerking ontstaan mogelijkheden de sociale problemen en behoeften die leven in onze maatschappij aan te pakken.

4.2 Kernactiviteiten

De Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland is het bevoegd gezag, met bestuursnummer 75375, van de 23 basisscholen die gelegen zijn in de gemeenten Enkhuizen, Opmeer, Medemblik en Koggenland. Zij heeft tot taak het leveren van onderwijs van een goede kwaliteit binnen de gestelde

wettelijke kaders voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar op de basisscholen die onder haar verantwoordelijkheid vallen.

De scholen zijn gehuisvest in 23 schoolgebouwen. De kleinste school telt 47 leerlingen en de grootste 400. In bijlage 1, blz. 45 is een overzicht te zien van alle scholen.

4.3 Juridische structuur

De rechtspersoon van het bevoegd gezag is een stichting.

De Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Noordwest-Holland onder dossiernummer 41234335.

4.4 Samenwerking en verbonden partijen

SKO West-Friesland kent de volgende samenwerkingsverbanden en verbonden partijen:

De Westfrieze Knoop (passend onderwijs)

SKO West-Friesland maakt deel uit van het samenwerkingsverband De Westfrieze Knoop. De voorzitter CvB van SKO West-Friesland is voorzitter van dit samenwerkingsverband.

In de regio West Friesland vallen 15 schoolbesturen onder het samenwerkingsverband De Westfrieze Knoop.

Brede scholen

Binnen SKO West-Friesland zijn 3 multifunctionele gebouwen te weten: De Bloesem in Wognum, de MFA te Zwaagdijk Oost en De Batter in Ursem. Het beheer van De Bloesem en De Batter is georganiseerd in een Vereniging van Eigenaren (VVE). De voorzitter CvB van SKO West-Friesland maakt deel uit van het bestuur van beide VVE's.

Stichting Allure

Stichting Allure huurt de bovenverdieping van het bestuurskantoor. Op het gebied van o.a. onderhoud/huisvesting wordt waar mogelijk de samenwerking gezocht. Daarnaast huurt Allure de beleidsmedewerker ICT en de systeembeheerder van SKO West-Friesland in.

ROPO

Een aantal keer per jaar komen de bestuurders van de verschillende schoolbesturen in West-Friesland bijeen voor een bestuurlijk netwerk overleg. Op het gebied van vervanging van personeel werkt het ROPO in combinatie met Driessen nauw samen en komen de HRM functionarissen van de besturen regelmatig bijeen.

Pabo's

SKO West-Friesland heeft in 2018 met zowel INHOLLAND als de IPABO een samenwerkingsovereenkomst getekend waarin afspraken zijn vastgelegd t.a.v. het aantal studenten dat begeleid wordt op de scholen en de uitwisseling van diensten en financiën.

IKC Avenhorn

Zie 4.10 ontwikkeling verbonden partijen.

4.5 Interne organisatiestructuur

Bestuurssamenstelling

Het bestuur wordt gevormd door het College van Bestuur, in de persoon van de heer L.C. Wijker.

De Raad van Toezicht ziet toe op het CvB.

De samenstelling van de Raad van Toezicht van SKO West Friesland is:

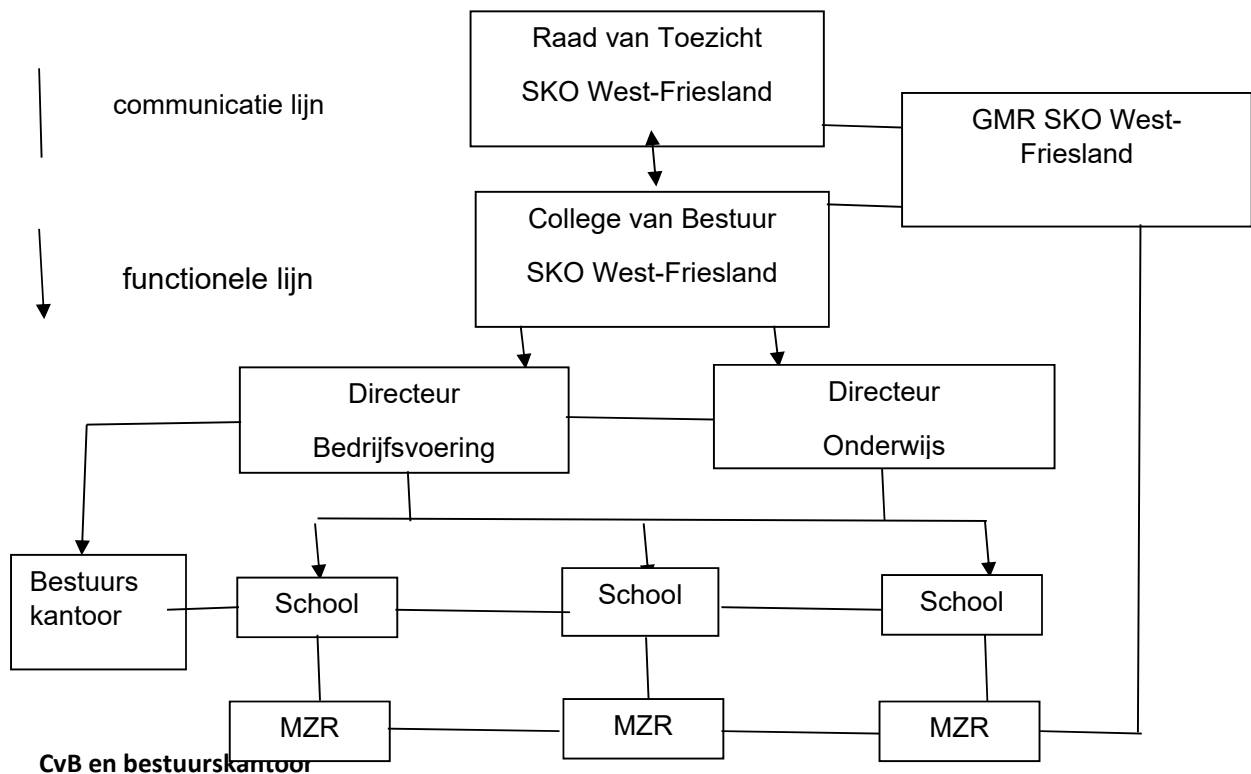
Rol binnen de RvT	Naam	Hoofd- en nevenfuncties
Voorzitter	De heer J.P.A.J. Ursem (tot 1 maart 2018)	Beleidsmedewerker Raad van Bestuur Noordwest Ziekenhuisgroep
Voorzitter	De heer R.A.G. in 't Veld (Vanaf 1 maart 2018)	Landelijk projectleider Belastingdienst
Lid	De heer A.B.M. Gieling	Bestuurder De Woonschakel Westfriesland Lid RvT Tabor College Lid RvT Stichting Onderwijs Huisvesting Hoorn
Lid	Mevrouw K.B. Water	Adjunct-directeur, Trinitas College Onderwijskundige (zelfstandige)
Lid	Mevrouw N.G. Dieleman	Zelfstandige, eigenaar 'Nenette Dieleman Raad&Daad' Lid RvT Atlant IJmuiden
Lid	Mevrouw J. Riensema	Manager Bedrijfsvoering bij een onderdeel van Wageningen University & Research
Lid	De heer E.R. de Haan	Financieel Directeur OWM Sazas u.a.

In hoofdstuk 9, blz. 33 is het verslag van de Raad van Toezicht te lezen.

Organisatiestructuur SKO West-Friesland en personele bezetting

In het kader van de scheiding tussen toezicht en bestuur is gekozen voor een model met een Raad van Toezicht en een College van Bestuur.

Het organisatiemodel is als volgt:

Het CvB is het bevoegd gezag van de stichting en is daarmee eindverantwoordelijk. Het CvB vormt samen met de directeur Onderwijs en de directeur Bedrijfsvoering het bestuurlijk management.

SKO West-Friesland voert haar eigen financiële en personele administratie uit. De salarisadministratie is uitbesteed aan Salure. Zij voert deze uit in het administratiepakket van SKO West-Friesland.

Op het bestuurskantoor zijn 2 beleidsmedewerkers, 4 stafmedewerkers, 3 administratieve krachten en 1 ICT technisch beheerder, aangesteld ter ondersteuning van het CvB en de directeuren van de scholen. Voor de begeleiding van nieuwe leerkrachten zijn 3 opleiders in de school aangesteld (samen werktijdfactor (wtf 1,2)). Het bestuurskantoor is gevestigd in Wognum. Deze centraal gelegen locatie biedt ook mogelijkheden voor opleiding en training van werknemers.

Voor beheer en onderhoud wordt een stafmedewerker ingehuurd vanuit een collega stichting (Sarkon).

Directie

De schoolleiders zijn integraal verantwoordelijk voor hun eigen schoolorganisatie. Alle scholen hebben een directeur. Sommige directeuren zijn verantwoordelijk voor 2 scholen en op sommige scholen zijn duodirecteuren aangesteld. In bijlage 1, blz. 45 staat een overzicht van de scholen en directeuren.

Organisatie medezeggenschap

Alle scholen hebben een medezeggenschapsraad (MR). Op stichtingsniveau is tevens een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) gevormd, zodat ook voor school overstijgende onderwerpen een platform is voor het uitoefenen van medezeggenschap door ouders en personeel. Elke school is afgevaardigd door een ouder of personeelslid in de GMR. In totaal zijn er 23 leden met gelijkelijke verdeling ouder en personeel.

Besturingsfilosofie

Het CvB stelt het beleid vast, is eindverantwoordelijk en legt over haar werkzaamheden verantwoording af aan de RvT. Directeur onderwijs en directeur bedrijfsvoering leggen op het gebied van onderwijs c.q. bedrijfsvoering verantwoording af aan het CvB. In het document 'Mandaatbesluit directies SKO West-Friesland' staat beschreven welk mandaat het CvB heeft verleend aan de directeuren van de scholen, voor zover deze betrekking heeft op de eigen school. In het document 'Taken en bevoegdheden' van SKO West Friesland is vastgesteld op welke wijze de taken en bevoegdheden zijn verdeeld binnen de RvT, het CvB en de directies.

Het CvB stuurt vanuit het principe dat verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie worden neergelegd. Het CvB heeft daarin een initiërende, stimulerende en ontwikkelende rol.

Uit het oogpunt van een adequaat en financieel management worden de liquiditeiten centraal beheerd. Elke school heeft wel een eigen schoolbankrekening. De budgettoedeling ten behoeve van de exploitatielasten vindt op centraal- en decentraal niveau plaats. Dit ligt vast in het Financieel Kader van SKO West-Friesland.

De vrijwillige ouderbijdragen zijn ondergebracht bij de ouderverenigingen en Stichting Vrienden van West-Friesland.

4.6 Governance

Het bestuur van de SKO West-Friesland onderschrijft de Code Goed Bestuur zoals deze door de PO-raad is opgesteld. Dit betekent dat de bestuurder en de Raad van Toezicht de bestuurlijke inrichting en het bestuurlijk functioneren toetst aan de principes van de code.

Taken en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht zijn opgenomen in de statuten van SKO West-Friesland en nader uitgewerkt in de huidige regeling voor RvT en bestuur die in september 2017 is vastgesteld.

In 2018 heeft SKO West-Friesland de code Goed Bestuur nageleefd en zijn er geen afwijkingen geconstateerd.

4.7 Verslag toezichthoudend orgaan

In hoofdstuk 9 is het verslag van de RvT toegevoegd.

4.8 Horizontale dialoog

De horizontale dialoog wordt gevoerd op de niveaus die de SKO West-Friesland zelf daarvoor relevant acht.

Allereerst onderhouden onze scholen een horizontale dialoog met onze ouders daarnaast willen wij als bestuur een horizontale dialoog onderhouden met o.a. ouders, GMR en MR, parochie, kinderopvang, peuterspeelzalen, voortgezet onderwijs, speciaal basisonderwijs, samenwerkingsverband (passend onderwijs), gemeenten, omringende schoolbesturen PO en opleidingsinstituten.

Daarnaast verantwoordt het intern toezichtsorgaan, de Raad van Toezicht, zich afzonderlijk.

Hieronder volgt de wijze waarop de horizontale verantwoording en dialoog gevoerd wordt.

Verantwoording en dialoog school aan ouders, mr en parochie

	smal	breed
Verantwoording (informatie)	- nieuwsbrieven - ouderavonden - informatiebijeenkomsten - identiteitsbeleid	- jaarverslag - schoolontwikkelplan - schoolgids - website - Vensters PO
Dialoog (toetsen, feedback, samenwerken)	- ouderraad - vragenlijsten WMK (benchmark) - Vensters PO - overleg met mr - kerkbezoek	- enquêtes - ouderpanelavonden - klankbordgroepen

Verantwoording en dialoog bestuur aan GMR

	smal	breed
Verantwoording (informatie)	- beleidsstukken	- jaarverslag

Dialoog (toetsen, feedback, samenwerken)	- overleg	- n.v.t
---	-----------	---------

Verantwoording en dialoog bestuur aan gemeente (kinderopvang, peuteropvang)

	smal	breed
Verantwoording (informatie)	- besteding subsidie	- populair jaarverslag
Dialoog (toetsen, feedback, samenwerken)	- lea overleg - oogo overleg huisvesting	- rea overleg

Verantwoording en dialoog bestuur aan samenwerkingsverband, speciaal en primair basisonderwijs

	smal	breed
Verantwoording (informatie)	- besteding zorgmiddelen	- populair jaarverslag - beleidsplannen
Dialoog (toetsen, feedback, samenwerken)	- bestuurlijke participatie - ropo netwerkoverleg	- n.v.t

Verantwoording en dialoog Raad van Toezicht aan GMR en bestuur

	smal	breed
Verantwoording (informatie)	- n.v.t.	- jaarverslag
Dialoog (toetsen, feedback, samenwerken)	- overleg GMR - overleg met bestuur - jaarlijks scholenbezoek	- n.v.t

GMR 2018

In 2018 zijn 6 bijeenkomsten geweest met de GMR en CvB en 2 bijeenkomsten met de GMR, CvB en RvT. Daarnaast heeft een aantal werkgroepen gedurende het jaar apart gesproken met het CvB en directeur bedrijfsvoering over thema's op het gebied van financiën: jaarrekening 2017 en de (meerjaren) begroting 2019-2022/ bestuursformatieplan 2019/2020 en op het gebied van personeel: arbo dienstverlener, ANW verzekering en bestuursformatieplan.

De thema's van de bijeenkomst van de GMR, CvB en RvT waren: Functioneren GMR, functioneren Bestuur, kwaliteit van het Onderwijs, financiën, invloed huidige en toekomstige ontwikkelingen in het onderwijs.

De GMR heeft in 2018 de volgende (beleids)stukken goedgekeurd:

Mobiliteitsbeleid, Functieboek 2017, Informatiebeveiliging en privacy, competenties leerkracht LB/IB/onderwijsassistent, nota personeelszorg, protocol time-out, schorsing en verwijdering.

De GMR heeft een positief advies gegeven over de begroting 2018, afsluiten ANW verzekering voor personeel, nieuwe arbo dienstverlener, (meerjaren)begroting 2019 -2022 en de personeelsgeleding van de GMR heeft ingestemd met het bestuursformatieplan 2019/2020.

4.9 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

SKO West-Friesland heeft overleg en zoekt de samenwerking met de andere schoolbesturen (primair en voortgezet onderwijs) over bijvoorbeeld de maatschappelijke thema's als lerarentekort, onderwijs voor hoogbegaafden. Op het gebied van wetenschap en techniek neemt SKO West-Friesland deel aan het Techniekpact, waarin verbinding en samenwerking gezocht wordt met het onderwijs en het bedrijfsleven. Zij heeft deelgenomen aan het PET event, dat als doelstelling heeft om leerlingen meer bekend te laten worden met elementen van techniek uit vo-scholen en bedrijven en zo hun belangstelling te wekken voor een technische opleiding. Ook wil het event leerkrachten inspireren om in de klas met hun leerlingen met techniek aan de slag te gaan en bekend maken met het Doe-programma Techniek in Noord-Holland.

SKO West-Friesland neemt 4x per jaar deel aan het REA (Regionaal Educatieve Agenda) waarin zij samen met besturen van primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs en de samenwerkingsverbanden van primair en voortgezet onderwijs spreekt over het regionaal onderwijsbeleid en waarin tevens een brug geslagen wordt naar het jeugdbeleid en andere relevante beleidsterreinen en daarmee ook alle instanties die daarin betrokken zijn. De regionale afspraken versterken het educatieve klimaat in West-Friesland.

Nieuwkomers

Door de instroom van vluchtelingen zijn er op verschillende scholen nieuwkomers gekomen. In de Batter in Ursem is een nieuwkomersklas onder regie van SBO 't Pallet.

Bic Noord Holland

SKO West-Friesland heeft voor het gebruik en beheer van ICT ook in 2018 deelgenomen aan het Bovenschools netwerk ICT van Noord-Holland (BICNH). Dit is deels een 'community of practice' en voor een andere deel een professionele leergemeenschap waarin stichtingen voor primair onderwijs kennis ontwikkelen en uitwisselen op het gebied van ICT in het onderwijs. Onderwerpen die regelmatig aan de orde komen zijn de AVG, ontwikkelingen digitale geletterdheid en connectiviteit. Het netwerk wordt o.a. gevoed door Kennisnet en hoge scholen in Noord-Holland.

4.10 Ontwikkelingen verbonden partijen

In 2018 is Stichting IKC Avenhorn opgericht, die als doel heeft de realisatie van de bouw van het IKC Avenhorn, waar o.a. 2 scholen van SKO West-Friesland worden gehuisvest. Het CvB van SKO West-Friesland zit in het bestuur van de Stichting samen met het CvB van stichting Allure en de kinderopvang. Op het moment dat de bouw van het IKC Avenhorn gerealiseerd is, wordt deze stichting opgeheven, dit zal medio 2021 zijn.

5. Risico's

In dit hoofdstuk zullen de voornaamste risico's en onzekerheden beschreven worden binnen SKO West-Friesland met het daarbij horende risico profiel.

5.1 Risico's

In oktober 2018 is de risico analyse 2017 geëvalueerd en zijn de risico's voor 2018 vastgelegd. SKO West-Friesland kent op basis van deze analyse de volgende risico's:

- De leerlingenkrimp
- Kwaliteit van het onderwijs
- ICT
- Ziekteverzuim
- Tekort aan personeel
- Kwaliteit van het personeel
- Marktwerving in de bouw

Leerlingenkrimp

De komende jaren zal het leerlingaantal dalen. Omdat het aantal leerlingen de basis is voor de bekostiging, blijft dit een potentieel risico. Door de leerlingdaling komt in 2018 één school extra onder de opheffingsnorm van de gemeente. In totaal zijn er 3 scholen binnen SKO West-Friesland die beneden de opheffingsnorm komen en door stichtingsgrootte in stand gehouden worden.

Binnen de personeelsformatie wordt geanticipeerd op de leerlingdaling, maar ook zijn scholen bezig met het vergroten van de ouderbetrokkenheid en wordt gekeken naar mogelijkheden om scholen beter op de kaart te zetten.

Kwaliteit van het onderwijs

Een aantal scholen heeft onvoldoende regie op de kwaliteit van het onderwijs. Door intensiever overleg met de directeuren en het analyseren van de opbrengsten zal het eerder gesignaleerd worden. In samenwerking met directeur onderwijs of een collega directeur en IB zal een plan van aanpak opgesteld worden om de regie terug te winnen.

ICT in het onderwijs

De ICT infrastructuur is op de meeste scholen op orde. Op het gebied van ICT deskundigheid van leerkrachten is professionalisering nog noodzakelijk. Binnen de West-Friesland Academie wordt nascholing op dit gebied georganiseerd. Ook ICT coördinatoren en I-coaches worden ingezet om de digitale geletterdheid van leerkrachten te ontwikkelen. Strategische Personeelsplanning zal meer zicht geven op de digitale geletterdheid van medewerkers, waardoor professionalisering gericht ingezet kan worden.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim binnen SKO West-Friesland is 0,24% hoger dan het landelijk gemiddelde (6%) waardoor de continuïteit van het leerproces in het geding kan komen. Voor het organiseren van thema bijeenkomsten, het inbedden van het verzuimbeleid binnen de organisatie en een strakkere en pro actievere aanpak van het proces is een bedrag gereserveerd in het frictie budget met het uiteindelijke doel het ziekteverzuim binnen 3 jaar te verlagen naar 3,5%.

Tekort aan personeel

Bij ziekte van leerkrachten wordt het steeds moeilijker om vervangers te vinden door het tekort aan leerkrachten. Leerlingen kunnen in dat geval naar huis gestuurd worden. Driessen is ingeschakeld om van buitenaf leerkrachten in te zetten, er wordt een Zij-instroom traject gestart en een á la carte systeem ontwikkeld waarin mogelijke oplossingen worden aangedragen.

Kwaliteit van personeel

De kwaliteit van de leerkracht doet er toe. Onvoldoende gekwalificeerd personeel heeft invloed op de kwaliteit van het onderwijs. Het is hierbij van belang dat er beter zicht is op de toekomstige behoefte aan personeel, zowel in kwantiteit als in kwaliteit. In 2019 wordt een start gemaakt met Strategische Personeelsplanning, met als doel om de toekomstige personeelsbehoefte in kaart te brengen en ons daarop voor te bereiden. De afdeling P&O zal uitgebreid worden om extra aandacht en ondersteuning te geven op dit gebied.

Marktwerving in de bouw

Op dit moment is de bouwmarkt redelijk overspannen waardoor de werkelijke kosten vele malen hoger zijn dan de begrote onderhoudskosten, ongeveer 15%. Onderzocht wordt om allianties aan te gaan met bouwbedrijven om bouwactiviteiten meer planmatig in te zetten.

In de begroting is rekening gehouden met een frictiebudget, waaronder bovengenoemde risico's vallen en gefinancierd worden.

5.2 Interne risicobeheersing- en controle systeem (operationele activiteiten)

In 2018 is een risico analyse opgesteld als onderdeel van het begrotingsproces. Op onderwerp is gekeken wat de kans en de impact van het risico is en wat de beheersmaatregelen zijn. De risicoanalyse wordt jaarlijks geëvalueerd en vastgesteld in de periode september/oktober en is ingebed in de P&C cyclus.

SKO West-Friesland heeft een planning & control cyclus waarin de belangrijkste processen van de organisatie beschreven zijn inclusief de hierboven beschreven risico analyse waarin op onderwerp wordt gekeken naar de kans en impact van het risico en de beheersmaatregelen. Deze cyclus wordt jaarlijks geëvalueerd. Alle administratieve processen zijn beschreven als ook een intern controleplan. In 2018 zijn verschillende interne controles uitgevoerd. Dit proces verdient nog wel aandacht en wordt in 2019 verder uitgebreid.

Jaarlijks wordt de fraude risicoanalyse geëvalueerd en bijgesteld. In 2018 zijn geen gevallen van fraude bekend binnen de organisatie.

5.3 Risico profiel

SKO West-Friesland heeft een grote financiële buffer om risico's op te vangen. Het noodzakelijk geachte weerstandsvermogen is vastgesteld op 5,0 tot 20,0% van de exploitatieomvang (2018 SKO West-Friesland 24%) op basis van het financieel toetsingskader van de PO Raad. Het verschil tussen de aanwezige buffer en de benodigde buffer is € 5.900.000 positief. In hoofdstuk 8.4 meerjarenbegroting wordt aangegeven hoe de besteding is van dit overschot.

Naast het weerstandsvermogen heeft SKO West-Friesland een aantal voorzieningen ter egalisatie van uitgaven in tijd (o.a. onderhoudsvoorziening) of ter dekking van toekomstige betalingsverplichtingen die hun oorzaak vinden in de bedrijfsvoering van het afgelopen jaar of de afgelopen jaren (bijv. spaarverlof). De omvang van de voorziening wordt afgestemd op het (verwachte) uitgavenpatroon.

Op grond van het strategisch beleidsplan worden de financiële consequenties jaarlijks in de begroting aangegeven en in het bestuursverslag verantwoord. Het beleid wordt in meerjarenperspectief aangegeven en beoordeeld.

5.4 Risico's vanuit wet- en regelgeving

Gewichtenregeling

Met ingang van schooljaar 2019-2020 wordt de zogenaamde gewichtenregeling gewijzigd en gelden voor de toekenning van deze gelden andere richtlijnen. Een aantal scholen binnen SKO West-Friesland ontvangt op basis van deze nieuwe regeling meer middelen. Om de herverdeelde effecten voor alle besturen op te vangen geldt een overgangsperiode van 3 jaar. Op basis van de nieuwe regeling ontvangt SKO West-Friesland ruim € 100.000,- extra. Door de overgangsperiode is in de begroting 2019 rekening gehouden met € 20.000,- extra inkomsten.

Nieuwe bekostiging

Het ministerie wil per schooljaar 2022-2023 een vereenvoudigde bekostiging invoeren, waarin de parameters GGL, onder- en bovenbouw leerlingen geen rol meer spelen en de teldatum 1 februari wordt ipv 1 oktober. Er komt een bedrag per school en een bedrag per leerling. De lumpsum bekostiging zal dan ook per kalenderjaar worden uitbetaald ipv schooljaar. De PO raad heeft een model ontwikkeld voor deze nieuwe bekostiging zodat per schoolbestuur, school berekend kan worden wat deze regeling financieel betekent. SKO West-Friesland zou, bij invoering augustus 2019, € 90.000,- minder ontvangen. Het ministerie zal, net als bij de gewichtenregeling ook een overgangsregeling invoeren van 3 jaar. De afwijking ten opzichte van de oude regeling heeft met name met de hogere GGL van SKO West-Friesland te maken ten opzichte het de landelijke GGL (in de berekening is nog uitgegaan van de GGL per 1.10.2017, per 1.10.18 is de bestuurs GGL lager dan het landelijke). In de begroting is hier geen rekening mee gehouden. De komende jaren zal SKO West-Friesland, middels Strategische Personeels Planning sturen op een meer evenwichtige personeels opbouw.

Onderhoudsvoorziening

De richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving ten aanzien van de voorziening onderhoud is gewijzigd. Vanaf jaarrekening 2020 zal de voorziening groot onderhoud gelijkmatig opgebouwd moeten worden per gebouw en per onderhoudscomponent tussen de momenten van het uitvoeren van het groot onderhoud. Tot die tijd geldt er een overgangsregeling. SKO west-Friesland zal van de overgangsregeling gebruik maken en zal in 2019 kijken naar de opbouw van de voorziening onderhoud. Dit kan effect hebben op het eigen vermogen van de stichting. Op dit moment is nog niet bekend wat de consequenties zijn.

6. De harde cijfers 2018

6.1 Organisatie

2018 is het eerste waarin met de nieuwe topstructuur gewerkt is. In april 2018, is de directeur onderwijs gestart en was het bestuurlijk management compleet. De organisatie van het directiebestuur is ook gewijzigd.

Tot schooljaar 2017-2018 waren er op directieniveau drie beleidsgroepen en daarnaast werkgroepen actief die allemaal een bijdrage leverden aan het beleid van SKO West-Friesland. Het directiebestuur bestond daarbij uit een algemeen gedeelte waarin personele aangelegenheden werden gedeeld en een gedeelte waarin de bevindingen vanuit de beleids- of werkgroepen werden gedeeld.

Met ingang van schooljaar 2018-2019 is gekozen voor een andere opzet, waarbij er meer aangesloten kan worden op de dagelijkse onderwijspraktijk en de ontwikkelingen die op de scholen in gang zijn gezet. Op basis van de 'big rocks' van de scholen zijn focusgroepen met betrokken

directeuren samengesteld waarbij directeuren zich samen verdiepen in het onderwerp, van elkaar leren en op gezette tijden de doorkijkjes en het geleerde delen met de andere directeuren. Hierbij staat elke keer de schoolontwikkeling centraal. Voor schooljaar 2018-2019 zijn de focusgroepen: Eigenaarschap, Onderzoekend en ontdekkend leren, Visie op leren, Digitaal adaptief leren en Toetsing en analyse. Elke focusgroep vormt samen met een andere een beleidsgroep waarin feedback gegeven kan worden op het proces en de inhoud. Ook kunnen eventuele beleidsvoornemens worden besproken.

Professionele leergemeenschappen (onderzoek en ontwikkeling)

In 2018 was het voornemen om een aantal professionele leergemeenschappen op te richten. Er wordt gesproken over een professionele leergemeenschap als kleine groepen professionals samenwerkend onderzoek doen naar verbeteringen van het onderwijs waardoor kinderen beter gaan leren of geholpen worden bij het leren. Door het versterken van elkaars kwaliteiten, door met en van elkaar te leren en door samen te kijken naar wat er in de praktijk gebeurt, wordt er vanuit deze professionele leergemeenschappen onderzoek gedaan naar hoe het onderwijs nog meer verbeterd kan worden. In 2018-2019 is de PLG taal gestart, waarbij begrijpend lezen, spelling en aanvankelijk lezen zijn opgepakt. De PLG's rekenen en onderzoekend en ontwerpnd leren worden in de loop van kalenderjaar 2019 opgestart.

6.2 ICT

Begin 2018 is het netwerk van SKO West-Friesland gemigreerd naar de cloud van Google for Education. Met deze omvangrijke migratie is SKO West-Friesland toekomstbestendig voor de komende jaren en heeft, naast de investeringen in hardware die speciaal voor de Google omgeving is ontworpen, de infrastructuur op de meeste scholen op orde.

In 2018 zijn 11 ICT-coördinatoren gestart met de post HBO opleiding I-coach / ICT-coördinator. Na afronding zijn ze in staat de directie te ondersteunen bij het ontwikkelen van ICT beleid en teamleden te coachen bij de implementatie van ICT.

Ook heeft één ICT'er de opleiding tot mediacoach gevolgd. Deze is nu expert op het gebied van mediawijsheid in het onderwijs.

Dit jaar is het ICT netwerk gestart met leergroepen. ICT'ers werken hierin samen op verschillende onderwerpen zoals o.a. digitale geletterdheid en adaptief leren.

Op verschillende scholen wordt gewerkt met een humanoïd robot. SKO West-Friesland heeft in samenwerking met de PO-Raad en Kennisnet een jaar gewerkt aan een zogenaamde versnellingsvraag. Deze is bedoeld om de mogelijkheden van innovatieve ICT middelen te onderzoeken. De resultaten zijn samengebracht op de website kn.nu/taalrekenrobot

AVG

Op 25 mei 2018 is de Europese Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. In voorbereiding hierop heeft SKO West-Friesland een beleidsplan opgesteld om in de praktijk aan de regelgeving te kunnen voldoen. Hierin is aandacht voor de beleidsuitgangspunten, het doel en de reikwijdte hiervan.

Op sturend niveau is bij SKO West-Friesland een interne manager Informatie Beveiliging en Privacy gestart (IBP). Deze heeft als taak de AVG voor te organiseren en te implementeren. Om dit vorm te geven is o.a. een AVG handreiking met actiepunten voor de directies van de scholen opgesteld.

Eén van de aspecten die in 2018 ruim aandacht heeft gekregen is voorlichting en bewustwording van alle medewerkers. In het najaar is hiervoor een training ingericht en opgestart. Medio 2019 wordt deze afgerond. Ook voor leerlingen is een aanbod tot stand gekomen. Verder is een informatieve poster voor medewerkers ontworpen. Deze hangt op alle scholen.

Middels verwerkersovereenkomsten zijn afspraken gemaakt met de partners van de scholen die persoonsgegevens verwerken. Ook hebben scholen de ouders schriftelijk toestemming gevraagd voor het gebruik en publiceren van beeldmateriaal van kinderen.

Voor het toezicht op het naleven van de privacy wetgeving dient een Functionaris Gegevensbescherming (FG) benoemd te worden. In het najaar van 2018 is, na een periode van oriëntatie over de wijze waarop deze functie in te vullen, ervoor gekozen om gebruik te gaan maken van het aanbod van SIVON (Coöperatie Samen Innoveren / Inkopen / Ict voor Onderwijs Nederland). Via deze inkooporganisatie wordt medio 2019 de dienst FG-as-a-service afgenomen.

6.3 Kwaliteitszorg en onderwijsprestaties

Kwaliteitszorg

Drie keer per jaar worden directeurs en intern begeleiders uitgenodigd om het CvB en specifieke beleidsmedewerkers te informeren over de volgende aspecten: voortgang schoolontwikkelplan, personeel en besteding van middelen. Ook is er specifiek aandacht voor de (tussen)opbrengsten. Scholen, waar zich risico's voordoen op het gebied van opbrengsten en/of andere zaken, zullen met enige regelmaat in gesprek gaan met de directeur onderwijs waarbij de huidige voortgang en behoefte aan ondersteuning centraal staan.

Tot september 2018 is er bij de opbrengsten met name gekeken naar de gemiddelde resultaten van de scholen. Dit werd gedaan met de eindtoetsen en de tussenopbrengsten.

Bij de eindtoetsen werd er uitgegaan van het onderwijsresultatenmodel van de onderwijsinspectie. In 2015 behaalden 9 scholen voldoende eindopbrengsten en in 2016 waren dit er 19. In 2017 behaalden 15 scholen voldoende eindopbrengsten. In 2018 behaalden 22 scholen opbrengsten boven de ondergrenzen van de onderwijsinspectie.

Bij de tussenopbrengsten werd er op stichtingsniveau gewerkt met een benchmark. Alle groepen werden vergeleken met de gemiddelde landelijke school. Ook werd het percentage voldoende gemaakte toetsen gehanteerd om een indruk te geven van de tussenopbrengsten. Uitgaande van deze gegevens was tot 2018 een stijging te zien in het percentage van het aantal voldoende gemaakte toetsen. In 2015 was dit 72%, in 2016 lag dit op 78% en in 2017 komen we uit op 82%. In 2018 zien we een teruggang met gemiddeld 74% voldoende gemaakte toetsen.

Inmiddels zijn er nieuwe inzichten en wordt ervaren dat het uitgaan van gemiddelde scholen en gemiddelde groepen onvoldoende recht doet aan de verschillen tussen scholen. Scholen die normaal gesproken makkelijk boven het gemiddelde scoren, ervaren weinig prikkels om kritisch naar hun onderwijs te kijken. Voor scholen die veelal onder het gemiddelde scoren, doet het ook geen recht aan de mogelijkheden. Bovendien heeft SKO West-Friesland een aantal kleine scholen met kleine jaargroepen waarbij het werken met gemiddeldes geen meerwaarde is.

Met ingang van oktober 2018 gaat SKO West-Friesland uit van ambitieuze doelen per school. De scholen worden in principe niet meer vergeleken met landelijke gemiddeldes, maar scholen gaan aan de hand van de populatie na wat de mogelijkheden van de leerlingen zijn en stellen daarop de doelen vast. Verder worden de opbrengsten in samenhang bekeken, waarbij kan worden ingezoomd wanneer dat nodig is. Dat kan op signaal, maar ook op school.

Hierbij kijken we naar 6 onderzoekssignalen:

1. De laatste tussenresultaten vergelijken met de ambities van de school
2. De stabiliteit van de resultaten tussen verschillende leerjaren en schooljaren
3. De verwachtingen voor de behaalde referentieniveaus 1F en 2F/1S voor de groepen 8
4. Behaalde referentieniveaus op de eindtoets 2018
5. Verschil tussen het schooladvies en het advies van de eindtoets
6. De op- en afstroom in het voortgezet onderwijs ten opzichte van het schooladvies

Deze werkwijze is eind 2018 geïntroduceerd bij de directeuren. In 2019 zal dit worden vervolgd op school- en bestuursniveau. Hieronder worden de belangrijkste bevindingen per signaal weergegeven. Het werken met deze signalen is opgezet vanaf 2018. Er zijn geen vergelijkingen gemaakt met eerdere schooljaren. De ambities liggen over het algemeen hoger dan het landelijk gemiddelde. Hierbij gaat SKO West-Friesland uit van de volgende uitspraak: 'Het grootste gevaar is niet dat we onze doelen te hoog stellen en ze niet halen, maar dat we onze doelen te laag stellen en ze wel halen' (Michelangelo).

Signaal 1: De laatste tussenresultaten vergelijken met de ambities van de school. Als er drie of meer groepen de ambities niet behalen, is het een onderzoekssignaal.

De ambities voor elke school moeten idealiter door de school zelf worden opgesteld. Om snel zicht te krijgen op de opbrengsten zijn ze in oktober 2018 door de directeur onderwijs opgesteld met daarbij de uitnodiging aan scholen om ze desgewenst aan te passen.

Een vergelijking van de tussenresultaten met de ambities laat zien dat er op 9 scholen signalen zijn op het gebied van begrijpend lezen, 11 scholen op het gebied van rekenen, 3 scholen op het gebied van spelling en 10 scholen op het gebied van technisch lezen.

Signaal 2: De stabiliteit van de resultaten tussen verschillende leerjaren en schooljaren

Als een school goed zicht heeft op de opbrengsten en doelgericht werkt aan de basiskwaliteit taal en rekenen zie je dat resultaten tussen de verschillende schooljaren en leerjaren heen redelijk stabiel blijven. Als dat niet het geval is, is het een signaal om op onderzoek te gaan.

11 Scholen laten wisselvallige resultaten zien voor begrijpend lezen, op 17 voor rekenen, op 15 voor spelling en op 11 voor technisch lezen.

Signaal 3: De verwachtingen voor de behaalde referentieniveaus 1F en 2F/1S voor de groepen 8

Aan de hand van de scores van leerlingen in groep 7 kan er een voorspelling worden gedaan voor de eindtoets. In welke mate kunnen zij de gewenste referentieniveaus behalen?

2018 laat zien (dus vooruitlopend op de eindtoets van 2019) dat op 8 scholen niet alle leerlingen de gewenste referentieniveaus behalen voor lezen en op 18 scholen is dat het geval voor rekenen.

Signaal 4: De behaalde referentieniveaus op de eindtoets 2018

Als er alleen wordt uitgegaan van de ondergrenzen van de inspectie zijn de eindresultaten prima te noemen. Als wat dieper op de resultaten wordt ingezoomd, en met name de behaalde referentieniveaus op taalverzorging, lezen en rekenen, laat met name taalverzorging (7 scholen) en rekenen (9 scholen) nog verbeterlagen zien. Voor begrijpend lezen geldt dit voor 4 scholen. Omdat de onderwijsinspectie vooralsnog uitgaat van de ondergrenzen bij hun beoordeling van de onderwijsresultaten, is hieronder een overzicht te vinden van de behaalde gemiddelde scores van de afgelopen 4 jaar, waarbij we 2018 verder toelichten.

Eindtoets Basisonderwijs 2015, 2016, 2017 en 2018

In 2016 konden scholen zelf een keuze maken uit de Centrale eindtoets Cito, de IEP-toets of Route 8; de gemiddelde scores uit de overzichten van 2015, 2016, 2017 en 2018 zijn als volgt:

Eindtoets	score 2015	score 2016	score 2017	score 2018
St. Nicolaas	532,3	536,2 (Cito)	534,2	536,5
De Caegh	536,2	536,2 (Cito)	536,3	536,9
Bavoschool	537,4	81,0 (IEP)	80,5	85,5 (IEP)
De Overhaal	539,7	541,4 (Cito)	540,8	540,7
St. Lidwina	529,3	538,0 (Cito)	539,4	539,0
Petrus Canisius	529,6	215,2 (Route 8)	203,5	222,1
St. Bernadette	536,0	537,0 (Cito)	533,7	542,2
Jozef en Maria	539,4	535,0 Cito)	534,2	534,9
St. Hieronymus	533,4	84,1 (IEP)	82,7	81,1 (IEP)
St. Bonifatius	534,9	532,7 (Cito)	83,6 (IEP)	82,3 (IEP)
De Ark	534,0	81,6 (IEP)	82,6	82,8 (IEP)
St. Jozefschool DG	530,0	199,6 (Route 8)	228,5	218
St. Wulfram	533,7	211,7 (Route 8)	210,6	219,6 (Route 8)
t Ruimteschip	536,0	534,9 (Cito)	539,5	538,7
De Bangert	530,6	85,0 (IEP)	78,6	83,0 (IEP)
De Hoeksteen	531,6	195,7 (Route 8)	193,9	201,1 (Route 8)
De Schelp	536,8	530,1 (Cito)	529,0	85,0 (IEP)
Gerardus Majella	529,3	212,5 (Route 8)	209,3	207,8 (Route 8)
Jozefschool M	529,5	80,8 IEP)	77,0	80,1 (IEP)
Maria Bernadette	531,9	85,3 (IEP)	88,8	79,5 (IEP)*
Pancratius	530,6	537,3 (Cito)	532,1	534,0
Sint Jozef	534,0	75,8	85,5	81,5
Werenfridus	532,0	203,7	196,5	208

Legenda eindtoets SKOWF 2018

op of boven de bovengrens

op of boven land. gem.

op ondergrens en/of onder gem.

onder de ondergrens

	8 scholen
	4 scholen
	8 scholen
	1 school

Signaal 5: Verschil tussen het schooladvies en het advies van de eindtoets

33 % van de leerlingen in het basisonderwijs krijgt een hoger advies uit de eindtoets dan het eerder gekregen schooladvies. Dit is een landelijk gemiddelde. Het is voor scholen niet nodig om hier een

eigen ambitie op te stellen, maar het is wel een signaal tot onderzoek waard als dit percentage op school sterk afwijkt.

De verschillen op 8 scholen zijn groot tot zeer groot. Bij de andere scholen zijn er geen tot lichte signalen waarneembaar.

Signaal 6: De op- en afstroom in het voortgezet onderwijs ten opzichte van het schooladvies

Op welk schooltype zitten de leerlingen 3 jaar na de basisschool. Komt dit overeen met het gegeven schooladvies. Landelijk gezien stroomt 25% af of op. Scholen die daar sterk van afwijken kunnen dit signaal onderzoeken.

Bij geen van de SKO West-Friesland scholen is er sprake van een te grote afstroom. 7 scholen laten een groot percentage leerlingen zien dat opstroomt. Op 5 scholen is dat in mindere mate het geval. Op de andere scholen zijn er geen of lichte signalen.

Deze wijze van kijken vergt een verdieping en verbreding van de analysevaardigheden op alle niveaus. In 2018-2019 is een aantal scholen, met hulp van de directeur onderwijs, op teamniveau aan de slag gegaan om beter te leren analyseren en op basis daarvan gerichte verbeteractiviteiten vorm te geven en uit te voeren. Zelfevaluatie van de opbrengsten is hierbij essentieel. In 2019 wordt dit vervolgd bij directeuren, intern begeleiders en leerkrachten. Een aantal scholen is in schooljaar 2018-2019 aan de slag gegaan met het systeem Leerunie om beter en doelgerichter te kunnen analyseren.

Evaluatie Deltaplan

In 2018 was de laatste, evaluatieve, fase van het Deltaplan. In 2016 is dit project, dat uitgevoerd is door het CPS, gestart. Het had als doelen de onderwijskwaliteit op de scholen te verhogen en zwakke scholen weer voldoende te laten scoren. De begeleiding bestond uit nu-metingen, trainingen over opbrengstgericht werken, analyseren en het IGDI-model. De evaluatie in maart 2018 leert dat veel scholen de bevindingen uit de nu-meting hebben vertaald in verbeteractiviteiten gericht op de onderwijskwaliteit, waaronder het gebruik van Parnassys en de inzet van het IGDI-model. De hoge verwachtingen die er waren op het gebied van de onderwijsresultaten zijn niet uitgekomen; het grillige beeld van de data (eindtoetsresultaten en tussenresultaten) laten dit zien.

Schoolontwikkelplan

In 2018-2019 heeft iedere school bij het ontwikkelen van de schoolontwikkelplannen zich gericht op zogenaamde 'big rocks', voorheen werden verbeteractiviteiten vanuit de signalen van de kwaliteitskaarten opgenomen. De basis voor het nieuwe plan nu wordt gevormd door enkele onderwerpen die passen bij de ontwikkeling van de school, waarbij het kan gaan om het versterken van de basiskwaliteit of het waarmaken van de ambities. In leergesprekken met de directeuren, CvB en directeur onderwijs in diverse samenstellingen zijn de opgestelde schoolontwikkelplannen besproken en van feedback voorzien en voelen directeuren zich uitgedaagd om de plannen zo samen te stellen dat de doelen en acties goed aansluiten op de schoolsituatie en waargemaakt kunnen worden.

6.4 Afhandeling van klachten

De afhandeling van de klachten gaat volgens het model klachtenregeling. In 2018 is de externe vertrouwenspersoon twee keer benaderd door twee scholen. Eén casus ging over machtsmisbruik tussen leerlingen. Een ouder heeft de vertrouwenspersoon benaderd waarna er telefonisch 4x contact geweest is. De andere casus ging over machtsmisbruik tussen leerkrachten. Een leerkracht heeft de vertrouwenspersoon benaderd en er is twee keer telefonisch advies gegeven.

(Bron: Jaarrapportage Externe vertrouwenspersoon GGD Holland Noorden)

6.5 Treasurybeleid

Het treasurystatuut geeft het beleid weer met betrekking tot het beleggen en belenen. Tevens wordt de financiële organisatie en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheden en bevoegdheden beschreven. Het statuut wordt uiterlijk na 4 jaar geëvalueerd en eventueel aangepast. Jaarlijks wordt een treasuryplan opgesteld welke onderdeel uitmaakt van de begroting. In het treasuryplan 2018 zijn volgende zaken opgenomen: Liquiditeitsprognose (korte en middellange termijn), Rentevisie banken, Renterisico, Geld- en kapitaalmarktpartijen.

SKO West-Friesland houdt voor de korte termijn verplichtingen 10% van de jaaromzet beschikbaar ter financiering van de kortstondige liquiditeitsbehoefte.

In 2018 heeft er een evaluatie van de spaarvormen plaatsgevonden maar heeft niet geleid tot wijziging. De opvolging van de spendanalyse en aanbestedingskalender wordt in 2019 opgepakt.

Het bestuur heeft besloten, dat een deel van de beschikbare liquide middelen beschikbaar is voor de uitvoering van het in het strategisch beleidsplan geformuleerde beleid. In 2018 is in de begroting een bedrag van € 435.000,- begroot voor de uitvoering van het strategisch beleid. De bekostiging vindt plaats vanuit de verschillende reserves.

De Stichting voert verder een zeer terughoudend financieel beleid met een laag risicoprofiel. Er wordt alleen gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekeningen zijn voor het grootste deel direct opeisbaar.

6.6 Financiële positie

Onderstaand treft u de balans aan per 31-12-2018. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van onze organisatie. Het overzicht wordt vergeleken met de situatie per 31-12-2017. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

TABEL ACTIVA en PASSIVA 31-12-2018 EN 31-12-2017

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	4.540.963	4.500.444	Eigen vermogen	10.523.412	10.989.730
Financiële vaste activa	5.400	3.005	Voorzieningen	3.117.254	3.313.538
Vorderingen	1.543.254	1.427.581	Kortlopende schulden	2.338.206	2.526.577
Liquide middelen	9.889.258	10.898.818			
Totaal activa	15.978.875	16.829.842	Totaal passiva	15.978.873	16.829.842

6.6.1 Toelichting op de ontwikkeling van de balans

Activa:

In 2018 is voor een bedrag van € 400.000,- geïnvesteerd in Chromebooks waardoor de vaste activa is toegenomen. De vorderingen zijn toegenomen door het opnemen van een vordering op het UWV inzake uitgekeerde en terug te ontvangen transitievergoedingen ad. € 133.825,-

Passiva:

De voorziening is gedaald doordat van de voorziening onderhoud een hoger bedrag is uitgegeven (€ 737.981) dan is gedoteerd (€ 524.000,-).

De kortlopende schulden zijn afgenomen doordat er in 2018 een bedrag is betaald ad. € 118.000,- aan salariskosten en transitievergoeding dat per ultimo 2017 als schuld was opgenomen.

In de jaarrekening op blz. 60 wordt een verdere toelichting gegeven van de onderscheiden posten van de balans.

6.6.2 Resultaat

De begroting van 2018 laat een negatief resultaat zien van € 375.375. Uiteindelijk resulteert boekjaar 2018 in een negatief resultaat van € 466.313 een negatief verschil van € 90.941 met de begroting. De grootste afwijking wordt veroorzaakt door de stijging van de salariskosten die (nog) niet volledig zijn gecompenseerd door extra inkomsten vanuit het Ministerie.

Het resultaat over het boekjaar 2017 bedroeg € 493.016 (negatief). In de navolgende paragraaf wordt een vergelijking tussen het voorgaande boekjaar en de begroting gegeven en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

In de jaarrekening op blz. 66 wordt een verdere toelichting gegeven van de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

6.6.3 Analyse realisatie/begroting huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2018 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2017.

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Vershil	Realisatie 2017	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	25.036.291	23.423.364	1.612.927	23.977.449	1.058.841
Overige overheidsbijdragen	151.074	128.321	22.753	139.456	11.618
Overige baten	411.960	150.668	261.292	261.069	150.891
Totaal baten	25.599.325	23.702.353	1.896.972	24.377.974	1.221.351
Lasten					
Personele lasten	22.180.123	20.461.237	1.718.886	21.084.953	1.095.170
Afschrijvingen	663.105	706.943	-43.838	617.842	45.263
Huisvestingslasten	1.643.141	1.596.049	47.092	1.564.774	78.367
Overige instellingslasten	1.584.003	1.355.200	228.803	1.616.803	-32.800
Totaal lasten	26.070.372	24.119.429	1.950.943	24.884.372	1.186.000

Saldo baten en lasten	-471.047	-417.076	-53.971	-506.398	35.351
Financiële baten en lasten	4.731	41.701	-36.970	13.383	-8.652
Nettoresultaat	-466.316	-375.375	-90.941	-493.015	26.699

Toelichting op de staat van baten en lasten

Het resultaat is ten opzichte van 2017 is € 26.699 minder negatief. De belangrijkste oorzaken hiervan worden hieronder benoemd:

Baten:

De stijging van de baten ten opzichte van 2017 heeft voornamelijk te maken met een stijging van de personele bekostiging door de compensatie van CAO aanpassingen. Ook zijn de inkomsten voor de prestatiebox gestegen van € 170,78 per leerling (oktober 2017) naar € 191,62 per leerling (oktober 2018). In 2018 is een vordering opgenomen op het UWV inzake uitbetaalde transitievergoedingen over de afgelopen jaren die in 2020 kunnen worden teruggevorderd. Hierdoor is een bedrag van € 133.825,- meegenomen in de inkomsten van 2018.

Lasten:

In 2018 is het gemiddeld aantal FTE toegenomen met 3 (peildatum 31-12-2018) ten opzichte van 2017 en zijn de brutolonen gestegen in verband met hernieuwde CAO afspraken. Ook de premies voor sociale lasten zijn gestegen.

Resultaat 2018 versus begroting 2018

Het gerealiseerde resultaat 2018 wijkt af van het begrote resultaat, hieronder worden, per item, de afwijkingen verklaard.

Rijkssubsidies

In verband met de hernieuwde CAO afspraken zijn de inkomsten Lumpsum ten opzichte van de begroting 2018 met € 423.000,- toegenomen. De inkomsten Personeels- en arbeidsmarktbeleid zijn ten opzichte van de begroting toegenomen met € 375.000,- en de inkomsten Materiële instandhouding zijn ten opzichte van de begroting gestegen met € 11.000,-

Prestatiebox

De inkomsten voor de prestatiebox zijn gestegen van een bedrag van € 170,78 per leerling in oktober 2017 naar een bedrag van € 191,62 per leerling in oktober 2018.

Deze middelen worden door de scholen ingezet ter versterking van taal- en rekenonderwijs door het volgen van cursussen van OBD Noordwest, wetenschap en techniek en professionalisering van leerkrachten en schoolleiders (oa dmv de West-Friesland academie teamscholing). Tevens worden de gelden ingezet voor cultuureducatie, zoals het deelnemen aan projecten en workshops van De Blauwe Schuit, museumbezoek zoals het Zuiderzee museum, deelname aan het project Kunst op maat en muziekeducatie Koggenland (€ 52.500,-).

Werkdrukmiddelen

Het ministerie heeft gedurende 2018 gelden beschikbaar gesteld voor werkdrukvermindering. Deze gelden zijn daarom niet meegenomen in de begroting 2018. De scholen van SKO West-Friesland hebben in overleg met de schoolteams een bestedingsplan opgesteld en dit voorgelegd ter

instemming aan de P-MR van de school. Op hoofdlijnen is hieronder de verantwoording van de gelden voor 2018. De meeste scholen hebben de werkdruckelden gebruikt voor extra inzet personeel, te weten onderwijsassistenten, extra vakleerkrachten (gym, muziek) maar ook extra leerkrachten ter ondersteuning. Een kleine 10% (€ 28.300,-) van de gelden van 2018 wordt in de tweede helft van het schooljaar ingezet. Een viertal scholen heeft materiaal aangeschaft (Leeruniek, chromebooks)

Verantwoording werkdruckelden 2018			
Budget aanpak werkdruck 2018		€ 288.710	
Kosten bestedingsplan aanpak werkdruck 2018/2019		€ 260.405	
<i>waarvan voor personeel</i>	€ 248.333		86,01%
<i>waarvan voor materieel</i>	€ 12.072		4,18%
<i>waarvan voor professionalisering</i>	€ -		0,00%
<i>waarvan voor overige bestedingsdoelen</i>	€ -		0,00%
Nog te besteden in 2019 (januari-juli)		€ 28.305	9,80%

Strategisch beleid

In de begroting 2018 is er vanuit de reserves geld beschikbaar gesteld om de doelen gesteld in het strategisch beleidsplan te bekostigen maar ook voor (formatieve) knelpunten. Hieronder is het overzicht wat de geplande uitgaven waren en de realiteit waarin te zien is dat er op bepaalde punten een verschuiving heeft plaatsgevonden van de onderliggende items. Dit heeft met name te maken met de administratieve weergave. In 2018 was de focus op ICT en personeel. Op ICT gebied hebben de scholen 2 uur per week extra ICT tijd gekregen, de scholing van de ICT coördinatoren en I coaches, een bijdrage aan de versnellingsvraag robotisering zijn bekostigd vanuit het strategisch beleid. Maar ook de kosten voor de West-Friesland academie, facilitering van de professionele leergemeenschap taalwerkplaats en het geven van onderwijs aan meerbegaafden is hieruit bekostigd.

	Begroting 2018	Realiteit 2018
Formatieve knelpunten	278.000	100.786
Strategisch beleid	50.000	171.035
Deltaplan	45.000	45.000
Passend onderwijs	61.800	35.149
	434.800	351.970

Personele lasten

In 2018 zijn er nieuwe CAO afspraken gemaakt en zijn de salariskosten gestegen. Ook de premies voor sociale verzekeringen zijn gestegen ten opzichte van 2017. In de begroting 2018 is gerekend met een ABP premie werkgever 15,05% in werkelijkheid was de pensioenpremie 16,03%. In 2018 is er sprake geweest van de inhuur van een aantal interim directieleden. Deze kosten zijn niet volledig meegenomen in de begroting wat een overschrijding geeft van € 134.000. Verder werden er personeelsleden van een ander bestuur ingehuurd voor een bedrag van € 65.000,- dat niet is meegenomen in de begroting 2018.

SKO West-Friesland heeft afscheid genomen van een viertal medewerkers in 2018 waarvoor een transitievergoeding is betaald van in totaal € 95.000,-. Door de compensatieregeling transitievergoeding aan personeel ziek uit dienst, komt SKO West-Friesland in aanmerking voor een compensatie. De transitievergoedingen aan deze medewerkers wordt met terugwerkende kracht vanaf 2015, in 2020 aan SKO West-Friesland terugbetaald door het UWV. Hiervoor is per ultimo 2018 een vordering opgenomen op het UWV en is een bedrag van ruim € 133.000,- meegenomen in de inkomsten.

Vervangingsfonds SKO West-Friesland (eigen risicodragers)

SKO West-Friesland is eigen risicodragers van het Vervangingsfonds. De scholen dragen 4,8% af van de loonkosten aan het vervangingsfonds SKO WF. Hiervoor wordt een vervangingspool aangesteld van 16 WTF (begroting 2018). De kosten via Payroll en de kosten van Driessen worden hiervan ook betaald. In onderstaand overzicht staat de begroting 2018 en de realisatie. In plaats van een tekort van € 10.000,-, is er mede door het lerarentekort, waardoor de vervangingspool maar gemiddeld met 14,6 WTF gevuld is, ruim € 74.000,- overgehouden. Deze gelden zullen de komende jaren weer worden ingezet.

	Begroting 2018	Realisatie 2018
Afdracht van de scholen aan het vervangingsfonds	799.958	799.944
Kosten medewerkers vervangingspool	880.000	789.366
<i>Aantal wtf</i>	<i>16</i>	<i>14,6</i>
Kosten Payroll	50.000	68.348
Kosten Driessen	30.000	30.886
Inkomsten UWV	150.000	163.254
verschil t.g.v. bestemmingsreserve Personeel	-10.042	74.598

Afschrijvingen

De geplande investeringen in schoolmeubilair in 2018 blijven € 144.000,- achter ten opzichte van de begroting, een gedeelte hiervan is doorgeschoven naar 2019. Het bedrag dat in 2018 was begroot voor investering in leermethoden ligt € 132.000,- lager dan begroot, hier heeft een verschuiving plaatsgevonden naar digitale methoden waardoor de licentiekosten zijn gestegen.

Resultaat verdeling

SKO West-Friesland heeft de afgelopen jaren om verschillende redenen een aantal bestemmingsreserves gecreëerd. In 2018 is gekeken of de bestemmingsreserve noodzakelijk is of dat deze vrij kan vallen. De bestemmingsreserve Vervangingsfonds WF, passend onderwijs en bapo zijn opgeheven in 2018. Via onderstaande resultaatverdeling zijn de saldi van deze opgeheven bestemmingsreserves gemuteerd in de reserve personeel en de algemene reserve.

Resultaat totaal SKO West-Friesland	-/- 466.316
Resultaat tlv nulmeting activa	-/- 27.691
Resultaat tlv reserve Passend onderwijs	-/- 222.310

Resultaat tgv reserve VVF WF	-/- 709.949
Resultaat tlv reserve onderhoud	-/- 7.336
Resultaat tlv bestemmingsreserve bapo	-/-99.567
Resultaat tlv reserve personeel	435.098
Resultaat tgv algemene reserve	165.440

6.7 Investeringsbeleid en ontwikkelingen

SKO West-Friesland hanteert het uitgangspunt dat afgeschreven activa opnieuw geïnvesteerd kunnen worden. De investeringen zijn een onderdeel van het begrotingsproces. Op moment dat er noodzakelijke investeringen moeten plaatsvinden om bijvoorbeeld de ontwikkeling van het onderwijs te bevorderen kunnen activa vervroegd afgeschreven worden. De investeringen worden bewaakt op basis van een liquiditeitsbegroting en zijn afgestemd vanuit een in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief. Er is een meerjarenbeleid op exploitatie en investeringen.

In 2017 heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden voor ICT hardware. De uitrol hiervan heeft met name in 2018 plaatsgevonden. Ook is er in 2018 voor een bedrag van € 400.000,- geïnvesteerd in Chromebooks voor onze scholen.

Het volgende overzicht laat de begrote investeringen en de realisatie 2018 zien. Een aantal scholen heeft de investering in nieuw schoolmeubilair doorgeschoven naar 2019 waardoor de realisatie lager is dan de begrote investeringen. Dit is ook het geval voor de investering in leermethoden, echter heeft daar ook een verschuiving plaatsgevonden naar digitale methoden waarover niet wordt afgeschreven maar waarvoor jaarlijkse licentiekosten in rekening worden gebracht. In 2019 zal een aanbesteding plaatsvinden van meubilair.

In de laatste kolom zijn de investeringen 2019 toegevoegd.

	Investering begroting 2018	Realisatie	Vershil	Investering Begroting 2019
Onderwijsleerpakketten	236.300	104.037	132.263	192.294
ICT & software	441.310	463.648	-22.338	278.760
Meubilair en inventaris	281.867	111.915	169.952	348.452
Overige materiele vaste activa	0	-16.485	16.485	0
Totaal	959.477	663.115	296.362	819.506

6.8 Kasstroom en financiering en financiële instrumenten

De inkomsten zijn grotendeels afhankelijk van het leerlingaantal en de bekostiging, die door het Ministerie van Onderwijs wordt vastgesteld. Door tijdig te sturen op wijzigingen in het aantal leerlingen en wijziging in de bekostigingsvariabelen, worden prijsrisico's beheerst. SKO West-Friesland maakt geen gebruik van kredieten. De kasstroomrisico's worden beheerst door gebruik te maken van meerjarenplanningen en liquiditeitsplanningen. Op basis van dit beleid schat SKO West-Friesland in dat de prijs, krediet en kasstroomrisico's beperkt zijn en worden beheerst.

7. Personeel

Eén van de focuspunten in 2018 was personeel; de professionalisering van leerkrachten, de inzet van leerkrachten (verzuim, maar ook de ontstane krapte op de arbeidsmarkt), organisatie. Dit hoofdstuk

geeft een beeld van het huidige personeelsbestand, de ontwikkelingen op het gebied van personeel en de uitwerking van het focuspunt.

In onderstaand overzicht is de opbouw van het personeelsbestand van SKO West-Friesland per 31 december 2018 te zien.

	(adj)Dir	CvB	OP		OOP		Totaal
			L10	L11	OA	overig	
Man	8	1	24	13	2	13	61
Vrouw	21	0	257	76	32	51	437
	29	1	281	89	34	64	498

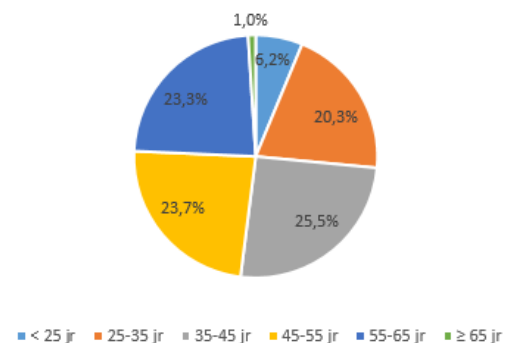
Bij SKO West-Friesland werken 498 (494 per 31-12-2017) personeelsleden. Het aantal personeelsleden zou op basis van het aantal leerlingen gedaald zijn in 2018, maar door de extra werkdruggelden van het Ministerie en het extra aanstellen van medewerkers in de vervangingspool is het aantal medewerkers gestegen (zie ook inzet werkdruggelden).

Er is in 2018 een aantal wisselingen geweest op het directiegebied door pensionering en mobiliteit. Eind 2018 is één directeur verantwoordelijk voor twee scholen en één school heeft een meerhoofdige schoolleiding.

De verdeling van het personeelsbestand naar leeftijd en geslacht wordt hieronder weergegeven.

	Aantal	Percentage
Man	61	12,2%
Vrouw	437	87,8%

Verdeling naar leeftijdscategorie

In 2018 heeft SKO West-Friesland 14 van de 19 Lio- stagiaires gebonden aan de stichting. Het percentage jonge medewerkers tussen de 25-35 jaar is daardoor gestegen en de GGL met ruim 2% gedaald (zie hieronder). De leeftijdsopbouw is redelijk verdeeld tussen de verschillende leeftijdscategorieën. De man/vrouw verdeling is verre van evenwichtig. Dit beeld komt overeen met het landelijke beeld.

De bestuurs GGL SKO West-Friesland bedraagt op 1 oktober 2018 39,59. Dat is onder het landelijk gemiddelde van 39,91. Ten opzichte van 2017 is de GGL gedaald (40,66 per 1 oktober 2017). Met het oog op de nieuwe bekostiging is dit gunstig.

7.1 Personeelsmutaties

In 2018 heeft een aantal personele zaken gespeeld en/of personele mutaties plaatsgevonden die van betekenis zijn geweest.

- Er is een vijftal arbeidsovereenkomsten ontbonden, waarvan drie in verband met volledige arbeidsongeschiktheid na 2 jaar ziekte. Een van de ontbonden arbeidsovereenkomsten betrof de overeenkomst met voorzitter van het CvB en één van een leerkracht.
- In 2018 is de procedure vacature directeur onderwijs afgerond en in april 2018 is de directeur onderwijs gestart.
- Wegens ziekte is vanaf februari tot einde schooljaar een interim directeur benoemd op de Jozefschool De Goorn.
- Op de volgende scholen is vanuit interne mobiliteit een nieuwe directeur benoemd. Petrus Canisius, St. Bernadette, de Bangert, de Jozefschool De Goorn en De Schelp.
- Op de Pancratiuschool in Enkhuizen is een nieuwe externe directeur benoemd.
- Op de Schelp is naast de startende interne directeur een parttime interim directeur benoemd.
- Zes leerkrachten zijn conform de procedure benoemd tot L11 leerkracht.

7.2 Personeelsontwikkeling

Lerarentekort

Het onderwijs kampt op dit moment met een krapte op de arbeidsmarkt. Ook SKO West-Friesland ervaart dit, hoewel nog op beperkte schaal. In 2018 heeft SKO West-Friesland 14 van de 19 LIO stagiaires behouden voor de stichting. Gezien de ontwikkelingen in de personeelsbehoefte van de Stichting (natuurlijk verloop) maar ook de ontwikkelingen bij de bekostiging (werkdrukgeden, die voor 88% wordt ingevuld door personeel) in relatie tot de leerlingontwikkeling zal de behoefte aan personeel toenemen. Getracht is om het aantal fte in de Vervangingspool op peil te houden (16 WTF). Daarnaast is in samenwerking met andere schoolbesturen in Westfriesland (het ROPO) een regionale vervangingspool opgericht waarin ieder schoolbestuur naar rato van het aantal leerlingen een aantal vervangers beschikbaar stelt. Zij kunnen voor alle schoolbesturen ingezet worden. Driessen is de partij die de administratieve afhandeling voor de (regionale) vervangingspool verzorgt. In 2018 is gestart met de ontwikkeling van een á la carte systeem waarin mogelijke oplossingen voor het lerarentekort worden aangedragen en met een zij-instroom traject. In totaal is hiervoor € 85.000 voor gebudgetteerd.

Professionalisering

De SKO West-Friesland Academie is in schooljaar 2017-2018 uitgebreid met meer opleidingsmogelijkheden. Op het gebied van ICT is er binnen de academie een aanbod voor opleiding tot ICT coördinator maar ook google bootcamps, digibord vaardigheden en digitale geletterdheid. Op basis van een evaluatie 2017-2018 is voor schooljaar 2018-2019 door de werkgroep professionalisering en de beleidsmedewerker onderwijs en kwaliteit een gevarieerd scholingsaanbod uit de West-Friesland Academie samen gesteld. Hierin kunnen leerkrachten en intern begeleiders zich onder andere professionaliseren in de basisvakken, didactische vaardigheden, digitale geletterdheid en persoonlijke

vaardigheden. Verder zijn er verschillende scholingen geweest binnen de schoolteams. De gelden vanuit de prestatiebox worden voor professionalisering ingezet maar ook zijn hier gelden vanuit het strategisch beleid ingezet. Dit alles om de kwaliteit van de leerkracht te verbeteren om zo de kwaliteit van het onderwijs te verhogen.

De opleiding tot schoolleider waaraan zes interne kandidaten meedoen is voortgezet in 2018. Inmiddels zijn twee kandidaten als schoolopleider gestart binnen SKO West-Friesland.

De administratieve uitwisseling van de leraargegevens ten behoeve van het lerarenregister heeft in 2018 plaatsgevonden.

Ziekteverzuim

SKO West-Friesland is in 2018 gestart met een andere blik op verzuim. Zij wil zich meer richten op preventie van verzuim en zorgen dat de directeurs capabel zijn in de begeleiding van het ziekteverzuim. Daarvoor heeft in 2018 een aanbesteding plaatsgevonden voor een nieuwe samenwerkingspartner op het gebied van verzuim. Perspectief is per 1 januari de nieuwe arbodienstverlener. Samen met hen is afgesproken om het verzuim in 3 jaar te verlagen naar 3,5%. De samenwerking met ArboUnie is eind 2018 beëindigd.

7.3 Beheersing van uitkeringen na ontslag

Binnen SKO West-Friesland zijn de directeurs verantwoordelijk voor de administratieve uitvoering van de procedure aanstelling en ontslag van leerkrachten en OOP op hun school. De aanstelling van vervangers/invallers vindt plaats via Driessen HRM.

Aanstellings- en ontslagmutaties worden via AFAS ter accordering naar het bestuurskantoor verstuurd. Bij de invulling van vacatures, wordt de benoemingsvolgorde in de CAO gehanteerd en worden de vacatures eerst aangeboden aan medewerkers aan wie SKO West-Friesland verplichtingen heeft. De beleidsmedewerker P&O houdt het overzicht in dit proces.

In 2018 heeft SKO West-Friesland over 2014 t/m 2017 geen naheffingen van het Participatiefonds ontvangen van werknemers die na ontslag een uitkering hebben aangevraagd en ontvangen. De verwachting is dat er nog wel naheffingen komen over 2014 t/m 2017 (in ieder geval € 11.586,-). Dit betrof tijdelijke medewerkers die in de formatie zijn geplaatst.

8. Koers SKO West-Friesland 2019-2021

(continuïteitsparagraaf)

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de continuïteit voor de komende 3 jaren op het gebied van leerlingaantallen, personele bezetting maar ook de meerjaren- balans en meerjaren winst- en verliesrekening. Maar ook zal het huisvestingsbeleid voor de komende jaren wordt toegelicht.

8.1 Personele bezetting

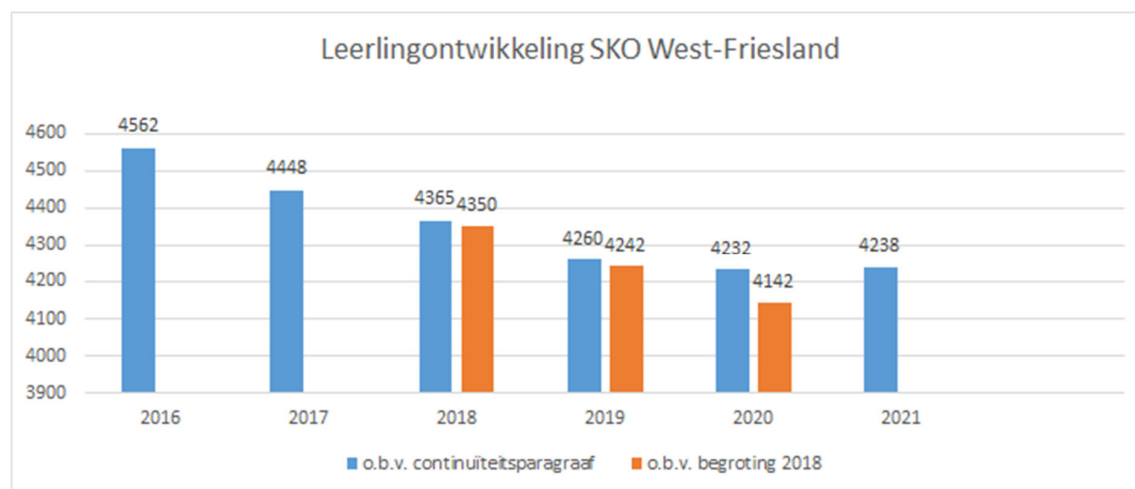
In onderstaand overzicht is de ontwikkeling te zien van het personeel op basis van de formatie de komende jaren, die gebaseerd is op het leerlingverloop.

teldatum 1 oktober	2018	2019	2020	2021
--------------------	------	------	------	------

directie	25,12	23,95	22,72	22,49
onderwijsgevend personeel	231,96	244,43	231,87	230,19
onderwijsondersteunend personeel	35,79	39,75	35,00	34,09
FTE totaal	292,88	308,13	289,59	286,77
totaal aantal leerlingen	4.365	4.260	4.232	4.238

8.2 Leerlingaantallen ontwikkeling

Onderstaand overzicht laat de leerling ontwikkeling zien met de werkelijke cijfers van 2016, 2017, 2018 en de prognoses voor de komende 3 jaren. De trend is dalend, wat hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de demografische ontwikkelingen. Ten opzichte van de begroting 2018 (zie oranje kolom) daalt het aantal leerlingen de komende jaren minder hard en zie je in 2021 een stabilisatie. Bij het opstellen van de begroting 2018 was er nog geen prognose cijfer voor 2021.

8.3 Ontwikkelingen leerlingaantallen en personeel

De prognose van het leerlingaantal laat het volgende verloop zien van het aantal te formeren groepen per schooljaar op stichtingsniveau.

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Aantal groepen SKO West-Friesland	197	192	188	184	184

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van het te verwachten verloop bij SKO West-Friesland als gevolg van het opnemen van (flexibel)pensioen in wtf. De vermelde wtf is inclusief de voormalige bapo wtf/ verlof duurzame inzetbaarheid oudere werknemer.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Dir	0	0	0	1,0000	1,0000	1,0000	2,4612
L10/L11	4,1939	1,7000	2,2275	3,5884	4,4065	5,2409	7,4612
OOP	0,1000	0	1,4000	1,0808	0,4000	0,5508	0
Totaal	4,2939	1,7	3,6275	5,6692	5,8065	6,7917	9,9224

De komende jaren daalt het aantal groepen gemiddeld met 3 per jaar. Het natuurlijk verloop van leerkrachten is de komende jaren, met uitzondering van schooljaar 2019-2020 groter dan de afname van het aantal groepen. Op basis van deze informatie zal de werkgelegenheid van het zittende personeel gewaarborgd kunnen blijven. Het benoemde risico van personeelstekort maakt dat SKO West-Friesland een zij-instroom traject gestart is met één zij-instromer in februari en één in augustus en in de begroting 2019 heeft aangegeven dat alle Lio-stagiaires die in 2018-2019 stage lopen bij SKO West-Friesland kunnen blijven. Op basis van ervaring is de verwachting dat 12 van de 14 Lio stagiaires daadwerkelijk blijft.

8.4 Meerjarenbegroting

Onderstaande meerjarenbegroting is tot stand gekomen op basis van het leerlingverloop en de formatie voor de komende jaren. De komende jaren laat een negatieve begroting zien. Dit is een bewuste keuze van SKO West-Friesland.

In 2019 is het financieel kader bij het opstellen van de begroting bijgesteld. De basisbegroting van de scholen moet een nul resultaat hebben, daarnaast is er een innovatiefonds en frictiefonds waar op basis van plannen een beroep op gedaan kan worden. In 2019 is het bedrag voor het innovatiefonds en frictiefonds € 435.000. Op basis van het nieuwe Koersplan en de vermogenspositie van SKO West-Friesland zal de jaren na 2019 bekeken worden wat de inzet wordt vanuit de reserves. In de meerjarenbegroting is nu rekening gehouden met € 500.000 per jaar.

	<i>2018 resultaat</i>	<i>2019 begroting</i>	<i>2020 begroting</i>	<i>2021 begroting</i>
3. Baten				
3.1 Rijksbijdragen	25.036.291	25.016.552	24.621.920	24.757.927
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.	151.074	152.925	151.025	149.800
3.5 Overige baten	411.960	181.987	121.927	114.927
<i>totaal baten</i>	25.599.325	25.351.464	24.894.872	25.022.654
4. Lasten				
4.1 Personeelslasten	22.180.123	22.076.459	21.731.963	21.702.404
4.2 Afschrijvingen	663.105	747.249	703.676	703.676
4.3 Huisvestingslasten	1.643.141	1.652.399	1.655.399	1.653.399
4.4 Overige lasten	1.584.003	1.348.084	1.333.524	1.359.724
<i>totaal lasten</i>	26.070.372	25.824.191	25.424.562	25.419.203
Saldo baten en lasten	471.047-	472.727-	529.690-	-396.549
Saldo financiële bedrijfsvoering	4.731	28.000	28.000	28.000
Netto resultaat	466.316-	444.727-	501.690-	368.549-

8.5 Balans

Op basis van bovenstaande meerjarenbegroting zal de balans voor de komende jaren onderstaande ontwikkelingen laten zien.

	2018	2019	2020	2021
1. Activa				
1.1 Immateriële vaste activa	-	-	-	
1.2 Materiële vaste activa	4.540.963	4.603.170	4.604.854	4.585.569
1.3 Financiële vaste activa	5.400	5.400	5.400	5.400
<i>Vaste activa</i>	<i>4.546.363</i>	<i>4.608.570</i>	<i>4.610.254</i>	<i>4.590.969</i>
1.4 Voorraden	-	-	-	
1.5 Vorderingen	1.523.254	1.543.253	1.543.253	1.543.253
1.6 Effecten	-	-	-	
1.7 Liquide middelen	9.889.258	9.311.034	8.274.552	7.788.306
<i>Vlottende activa</i>	<i>11.432.512</i>	<i>10.854.287</i>	<i>9.817.805</i>	<i>9.331.559</i>
Totale Activa	15.978.875	15.462.857	14.428.059	13.922.528
2. Passiva				
2.1 Eigen vermogen	10.523.412	10.078.685	9.576.965	9.208.446
<i>waarvan publiek eigen vermogen</i>	<i>10.523.412</i>	<i>10.078.685</i>	<i>9.576.995</i>	<i>9.208.446</i>
<i>waarvan privaat eigen vermogen</i>	-	-	-	-
2.2 Voorzieningen	3.117.254	3.045.966	2.512.858	2.375.876
2.3 Langlopende schulden	-	-	-	
2.4 Kortlopende schulden	2.338.206	2.338.206	2.338.206	2.338.206
Totale Passiva	15.978.872	15.462.857	14.428.059	13.922.528

De financiële ken- en stuurgetallen zijn in bijlage 2 blz. 47, toetsingskader financiële verantwoording vermeld.

Bij het verantwoorden van de financiële positie gaat het ten principale over de vraag hoe het kapitaal (geld en goederen) wordt ingezet ter verbetering van de onderwijskwaliteit. En dus niet over de vraag hoe het kapitaal zich verhoudt tot een landelijke norm. In het kader van de verantwoording binnen de PO sector is wel een toetsingskader gegeven waarin wordt uitgegaan van de signaleringsgrenzen op basis van het toezichtskader van de inspectie. Door het gevoerde beleid binnen SKO West-Friesland de afgelopen jaren wijken de financiële kengetallen positief af ten opzicht van de signaleringsgrenzen van de Commissie Don. Het nieuwe Koersplan 2019 gaat richting geven hoe de 'extra' middelen van SKO West-Friesland in te zetten om de gewenste doelen te behalen. De middelen zullen optimaal ingezet worden om de onderwijskwaliteit te verhogen en tegelijkertijd de risico's in de organisatie voldoende af te dekken.

8.6 Huisvesting

Vanaf 2019 wil SKO West-Friesland op een andere manier naar het onderhoud van gebouwen gaan kijken. Omdat dit nog niet af was voor de begroting, is voor 2019 nog gebruik gemaakt van de oude

systematiek. Het kan zijn dat dit gedurende 2019 gaat wijzigen. Dit kan betekenen dat het plan 2019 kan afwijken t.o.v. de realisatie. In dit verband wordt ook onderzocht of de systematiek van voorziening blijft gehandhaafd. In dit kader wordt ook naar de bestemmingsreserve onderhoud gekeken.

I Beschouwing van de Raad van Toezicht over 2018

Het toezicht binnen de onderwijssector professionaliseert verder. De toenemende maatschappelijke waarde van het onderwijs vraagt om toezicht dat met haar tijd mee gaat. Verdieping op digitale leerpakketten, veranderingen door een bredere instroom van kinderen, arbeidsvoorwaardenbeleid en instroom van medewerkers en huisvestingsbeleid met betrekking tot scholen vergen aandacht van de Raad van Toezicht (RvT).

Binnen de stichting SKO West-Friesland was sprake van een overgangsjaar voor de RvT. Het nieuwe CvB en de veranderende samenstelling van de RvT gingen een nieuwe fase in. Het besturingsmodel van de organisatie is aangepast waardoor nu sprake is van een enkelhoofdig bestuur die samen met de directeuren Onderwijs en Bedrijfsvoering de top van de stichting vormen. Een nieuw managementstatuut moet de kwaliteit en proces van besluiten die van aanmerkelijk belang zijn voor de stichting borgen. Belangrijker is echter dat de onderlinge samenwerking van een goed en hoog niveau is. Samen met de directies van de onderliggende scholen van SKO West-Friesland kan dan inhoud gegeven worden aan de kwaliteit van onderwijs aan leerlingen.

De RvT is positief over de ontwikkeling van de leerlingenprestaties in het afgelopen jaar. Van belang is om deze prestaties minimaal te borgen en voor een aantal scholen nog naar een hoger niveau te brengen.

Dit jaar is wederom een groot beroep gedaan op het bestuur, de locatiedirecteuren, leerkrachten en ondersteunend personeel, GMR en medewerkers van het bestuurskantoor. Op professionele wijze geven zij hier invulling aan. De RvT spreekt haar waardering hiervoor uit.

Dhr drs. R.A.G. in 't Veld
voorzitter

II Besturen en toezicht houden

Actualiteiten

Tussen ultimo verslagjaar en de vaststelling van dit jaarverslag 2018 hebben zich geen activiteiten of zaken voorgedaan die van belang zijn om hier te melden.

Toezicht en Code goed bestuur

De taken en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht (RvT) zijn opgenomen in de statuten van Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland en nader uitgewerkt in een regeling voor RvT en College van Bestuur (CvB).

De huidige statuten van de stichting dateren van 31 december 2013. De huidige regeling voor RvT en bestuur is vastgesteld in september 2017.

De RvT houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de stichting en staat het bestuur met raad en advies terzijde. De RvT benoemt, schorst en ontslaat het bestuur en stelt de arbeidsvoorwaarden voor het bestuur vast. De RvT heeft als taak het uitoefenen van goedkeuringsrechten ten aanzien van de onderwijsstichting zoals in de statuten van de onderwijsstichting aan de Raad van Toezicht zijn toebedeeld.

Het gaat daarbij om voorafgaande goedkeuring van de Raad van Toezicht van onder meer:

- het vaststellen van het strategisch beleidsplan, het jaarverslag en de begroting;
- het aangaan van verplichtingen die het totaal van € 100.000 te boven gaan;
- het aangaan van overeenkomsten waarbij aan de stichting een bankkrediet wordt verstrekt;
- een bestuurlijke fusie of splitsing van de stichting;
- een wijziging van de statuten van de stichting;
- het aangaan of verbreken van duurzame samenwerking met andere rechtspersonen of instellingen indien die samenwerking een rechtstreeks verband houdt met verwezenlijking van de doelstelling van de stichting.

Bij het vervullen van de taken richten de leden van de RvT zich naar het belang van de stichting.

In de regeling voor bestuur en RvT zijn o.a. nadere bepalingen opgenomen met betrekking tot de taken, besluitvorming, werkwijze, gedragsregels en werving & selectie. Leden van de RvT dienen onafhankelijk te zijn en hebben een integere handelwijze bij onverenigbaarheden jegens de organisatie. De RvT legt verantwoording over haar werkzaamheden af in het jaarverslag. De regeling RvT en bestuur is gepubliceerd op de website van SKO West-Friesland.

De RvT heeft de volgende commissies benoemd:

- een auditcommissie ten behoeve van financiële zaken en als aanspreekpunt accountant;
- een remuneratiecommissie ten behoeve van de evaluatie bestuur en beloningsvaststelling;
- een kwaliteitscommissie ten behoeve van onderwijskundige aangelegenheden.

Iedere commissie omvat twee leden van de RvT.

Bij de uitvoering van haar taken wordt door de RvT de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs gevolgd zoals vastgesteld per 1 augustus 2017 door de VTOI (Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen). Hierbij wordt door de RvT het principe 'pas toe of leg uit' gehanteerd.

Integriteit

In 2018 hebben zich geen situaties/transacties voorgedaan waarbij sprake was c.q. zou kunnen zijn van onverenigbaarheden tussen de stichting en een lid van de RvT of het college van bestuur. De accountant heeft geen onregelmatigheden op het gebied van integriteit geconstateerd c.q. gerapporteerd in het verslagjaar. Ingeval de accountant binnen de stichting fraude constateert waarbij leden van het CvB betrokken zijn, vindt direct contact plaats met de voorzitter van de RvT.

Toezichttaak

De reikwijdte van de toezichttaak strekt zich uit over diverse terreinen maar kan als volgt worden samengevat:

- strategie van de organisatie (toetsing, advisering);
- bewaking financiële continuïteit en risicobeheersing van de rechtspersoon;
- realisatie van resultaten op taakvelden op grond van statuten en regelgeving.

Voorstellen vanuit het bestuur worden getoetst op basis van eerder vastgesteld beleid waaronder het actuele strategisch beleidsplan, de (meerjaren)begroting, het treasurystatuut, het werkplan en interne rapportages.

Daarnaast houdt de RvT rekening met de ontwikkelingen in de samenleving, de onderwijssector, governance en maatschappelijke opinies. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting en de hieraan verbonden scholen voor primair onderwijs. De statuten en de regeling voor de RvT en bestuur waarborgen de grens van bevoegdheden van het bestuur.

III Verslag vanuit de toezichthoudende rol

Toezicht op strategie

De RvT houdt toezicht op de strategie van de organisatie en de wijze waarop dit wordt gerealiseerd. In de regio West-Friesland is sinds enkele jaren sprake van een daling van het leerlingenaantal. Dit heeft gevolgen voor de financiële huishouding van de stichting en de werkgelegenheid op scholen. Het bestuur en RvT houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en sturen waar nodig het beleid adequaat bij.

In 2015 is het strategisch beleid voor de periode 2015 – 2018 vastgesteld onder de titel ‘Samen inspirerend lerend de toekomst in’. Hierbij is de focus gezet op een zestal hoofdthema’s:

1. Leiderschap & management	□ transparant en ontwikkelingsgericht
2. Onderwijs	□ inspirerend, hoogwaardig, toekomstbestendig
3. Personeel	□ professionalisering en ontwikkeling
4. Huisvesting	□ verbouwen en inrichten
5. Financiën	□ op orde
6. Marketing & communicatie	□ SKO WF op de kaart

Besturingsmodel

In de eerste helft van 2017 is het besluit genomen om het besturingsmodel van de stichting aan te passen. Gekozen is voor een model met een eenhoofdig bestuur, ondersteund door een directeur onderwijs en een directeur bedrijfsvoering.

Onderwijskundige prestaties

Teleurstellende eindopbrengsten van 14 van de 23 scholen in 2015 hebben geleid tot het opstellen van een Deltaplan met als doel de leeropbrengsten bij de scholen te verbeteren. De RvT gaf goedkeuring aan de extra inzet van financiële middelen om het Deltaplan te doen slagen. De RvT is geïnformeerd over de voortgang van de schoolprestaties in het afgelopen jaar. De resultaten zoals tot nu toe bereikt zijn overwegend positief.

Financiële en operationele prestaties

Via periodieke rapportages wordt de RvT geïnformeerd door het bestuur over de financiële en operationele prestaties. In de vergaderingen van de RvT worden actuele ontwikkelingen besproken, zowel mondeling als aan de hand van schriftelijke stukken. In 2018 lagen zowel de financiële als operationele prestaties in lijn met de normdoelstellingen. Het jaarverslag 2018 is besproken met de accountant en, na advies van de auditcommissie, goedgekeurd door de RvT. De bevindingen van de accountant stemde de RvT tot tevredenheid.

Het financiële beleid is vooral gebaseerd op kasstromen. De financierbaarheid van activiteiten en beheersing van (liquide) risico’s staan daarbij voorop.

Samenwerking met derden

Met regelmaat wordt door de stichting gekeken naar de samenwerking met andere organisaties. In voorkomende gevallen wordt samengewerkt met andere onderwijsinstellingen om de gevolgen van de krimp van het aantal leerlingen tegen te gaan. Een bijzondere samenwerking heeft SKO West-Friesland met de stichting Allure die openbaar onderwijs verzorgt. Allure is gehuisvest in het bestuurskantoor van SKO West-Friesland waardoor de onderlinge lijntjes niet alleen figuurlijk maar ook letterlijk kort zijn.

Dialogoog met belanghouders

De RvT heeft in het verslagjaar directe contacten onderhouden met de GMR over actualiteiten binnen de stichting (werkdruk, vervangingspool) en formele agendapunten zoals onder meer de samenwerking tussen het bestuur en de GMR.

Risicobeheersing

Zowel met de voltallige RvT als in de auditcommissie worden risico's besproken. Met voorziene risico's wordt zoveel mogelijk rekening gehouden op basis van aard, omvang en kans. Doel hierbij is de risico's te beperken en/of te beheersen door te nemen maatregelen of aanpassing in beleid. Voor de komende jaren wordt vooral de ontwikkeling van het leerlingenaantal als geheel, de leerlingenprognoses in de kernen waar onze scholen actief zijn en een tekort aan leerkrachten als risicofactor voor de kwaliteit van onderwijs beschouwd. Het risicoprofiel voor de stichting zal in 2019 verder worden geactualiseerd.

Accountant

In 2018 heeft een selectietraject voor de benoeming van een accountant voor de periode 2018 - 2020 plaatsgevonden. In de vergadering van 16 april 2018 is het besluit genomen om BDO Audit & Assurance B.V. als accountant voor de jaarstukken 2018 – 2020 te benoemen.

Besluiten toezichthoudende rol

In de verantwoording van de gehouden vergaderingen zijn tevens de besluiten aangaande de toezichthoudende rol van de RvT opgenomen.

Conclusie toezichthoudende rol

De RvT blikt met tevredenheid terug op haar toezichthoudende rol. Veranderingen zijn in gang gezet door het CVB en steeds meer scholen komen 'in een flow' gericht op de optimalisatie van leerprestaties en ontwikkeling van leerlingen. Binnen de RvT is overleg gaande hoe zij haar rol zo goed mogelijk kan uitvoeren in de praktijk, in 2019 zal dit traject worden afgerond.

Getoetst aan het beleidsplan 'Samen inspirerend lerend de toekomst in' zijn niet alle doelen gehaald. De huisvestingssituatie is in enkele gemeenten weerbarstig gebleken. Op dat terrein had meer vooruitgang geboekt moeten zijn, maar gemeenten hebben meer tijd nodig om tot afgewogen besluitvorming te komen.

De risico's worden adequaat bewaakt en de (financiële) continuïteit van de stichting is geborgd. De in de managementletter 2018 opgenomen aanbevelingen worden ook in 2019 prominent op de agenda gezet.

IV Verslag vanuit de werkgeversrol

Topstructuur

De stichting wordt in beginsel bestuurd door het college van bestuur (CvB). Ultimo verslagjaar is sprake van één bestuurder die voor onbepaalde tijd is benoemd.

Verslag remuneratiecommissie

Op 10 september jl. heeft een eerste gesprek met het CvB plaatsgevonden. Begin 2019 zal een formeel functionerings- en beoordelingsgesprek met het CvB plaatsvinden. Op basis van de bevindingen en waarnemingen in 2018 heeft de RvT dhr. L. Wijker per 1 oktober 2018 een aanstelling voor onbepaalde tijd gegeven. Met het CvB zijn afspraken gemaakt over het verdere vervolgtraject.

Beloning en Wet Normering Topinkomens (WNT)

De honorering van leden van het bestuur wordt begrensd op grond van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), aangevuld met een sectorale regelgeving door de Minister van OCW.

De honorering voor leden van het bestuur past binnen de WNT.

De maximale beloning op grond van de WNT voor topfunctionarissen in de stichting was in 2018 € 133.000,- inclusief overeengekomen beëindigingsvergoedingen. De verantwoording over 2018 kan als volgt worden weergegeven:

Functie	Naam	Periode	In FTE	Beloning	Beloning op termijn	Beloning totaal
Bestuurder	L. Wijker	01-01/31-12	1,0	€ 106.688	€ 17.759	€ 124.447

V Verslag vanuit de klankbordfunctie

Zowel individuele leden als de RvT als collectief fungeren als klankbord voor de bestuurder. Naast ad hoc momenten komt de klankbordrol van de RvT in vergaderingen aan de orde. In 2018 betrof dit onder meer de bouw van nieuwe scholen in meerdere gemeenten binnen het werkgebied, het onderhoudsbeleid aan gebouwen, onderwijskundige zaken en personele aangelegenheden.

VI Over de RvT

Profielschets

Voor de samenstelling van de RvT is een profielschets opgesteld die pluriformiteit van leden en diversiteit van deskundigheidsterreinen van leden beoogd te geven. De profielschets beschrijft de algemene en specifieke deskundigheden en de persoonlijke kwaliteiten waarover voorzitter en leden van de raad dienen te beschikken.

Werving en selectie

Vacatures voor de RvT worden openbaar bekend gemaakt. Bij iedere vacature wordt door de RvT getoetst of aanpassing van de profielschets wenselijk is en wordt een selectiecommissie benoemd.

Leden worden geselecteerd op deskundigheid van een vakgebied waaronder:

- Kennis van bestuurlijke verhoudingen;
- Kennis van onderwijs en begeleiding;
- Expertise of speciale belangstelling voor identiteit/levensbeschouwing in het katholiek onderwijs;
- Financiële kennis;
- Juridische kennis;
- Human resource management.
- Strategisch denk- en werkvermogen op hbo- of academisch niveau;

Bij de samenstelling van de RvT wordt voorts gelet op voldoende spreiding van maatschappelijke achtergronden en regionale binding van leden. Er wordt gestreefd naar een diversiteit die recht doet aan de pluriformiteit van de samenleving. Minimaal tweederde van het aantal leden van de RvT dient katholiek te zijn.

De profielschets RvT bevat gewenste individuele competenties voor leden en aanvullende eigenschappen en kwaliteiten voor de voorzitter RvT.

(Her)benoemingen en samenstelling RvT gedurende de verslagperiode

Een zittingsperiode van een lid van de RvT bedraagt in beginsel vier jaar. De leden kunnen maximaal één keer herbenoemd worden in hun functie. De RvT bestaat uit minimaal 3 en maximaal 7 personen. De RvT heeft in haar vergadering van 15 december 2017 het besluit genomen om de samenstelling van de RvT tijdelijk te verhogen naar zes in plaats van de reguliere vijf personen. Reden hiervoor is de uitstroom van beide leden van de auditcommissie en de voorzitter binnen een kort tijdsbestek. Met de tijdelijke uitbreiding wordt, na een inwerkperiode, een volwaardige auditcommissie op termijn geborgd. De tijdelijke samenstelling naar zes leden geldt tot 1 april 2019.

In de vergadering van 15 december 2017 heeft de RvT de volgende leden per 1 januari 2018 benoemd:

Dhr. R.A.G. in 't Veld – expertisegebieden o.a. bestuurskunde, HR, bedrijfsvoering
Mw. J. Riensema – expertisegebieden o.a. financiën, HR, bedrijfsvoering
Dhr. E.R. de Haan – expertisegebieden o.a. bestuurskunde, financiën

Met de komst van de nieuwe leden en conform het rooster van aftreden is dhr. J.P.A.J. Ursem in februari 2018 als voorzitter afgetreden. Op blz 8 staat een overzicht van de samenstelling van de raad van toezicht incl beroep en relevante nevenfuncties.

Het rooster van aftreden van de RvT luidt als volgt:

Naam	Functie	Aangetreden in RvT	Afloop 1 ^e periode	Afloop 2 ^e periode
Dhr. R.A.G. in 't Veld	voorzitter	01-01-2018	31-03-2021	31-03-2025
Mw. K.B. Water*	lid	26-11-2015	31-03-2017	31-03-2023
Mw. N.G. Dieleman	lid	01-04-2016	31-03-2020	31-03-2024
Mw. J. Riensema	vice vrz.	01-01-2018	31-12-2022	31-12-2025
Dhr. E.R. de Haan	lid	01-01-2018	31-12-2022	31-12-2025
Dhr. A.B.M. Gieling	lid	01-11-2010	31-03-2015	31-03-2019

** na consultatie VTOI op 15 februari 2018 is de afloop 2^e periode bepaald op 31 maart 2023 zodat sprake is van een maximale zittingsduur van acht jaar.*

Introductieprogramma & scholing

Nieuwe leden van de RvT worden, voor zover zij nog niet actief zijn binnen de onderwijssector, in de gelegenheid gesteld een algemene opleiding over de sector en de rol van toezichthouder te volgen. Bij de introductie hoort ook een kennismaking met de organisatie en het beschikbaar stellen van relevante organisatiestukken. Dit gebeurt aan de hand van het introductieprogramma nieuwe RvT leden. Daarnaast wordt de mogelijkheden geboden tot het volgen van educatie ten behoeve van het invullen van de taak van toezichthouder.

Lidmaatschappen

De leden van de RvT zijn allen automatisch lid van de VTOI (Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen) en ontvangen het periodieke magazine.

Commissies

Vanuit de RvT waren in 2018 de volgende commissies benoemd:

1. remuneratiecommissie samenstelling dhr. R.A.G. in 't Veld en mw. J. Riensema

Namens de RvT evalueert zij het functioneren van het bestuur en brengt hierover verslag uit aan de gehele RvT. In 2018 heeft een eerste voorbereidend beoordeling-/evaluatiegesprek met het bestuur plaatsgevonden. Begin 2019 wordt het formele gesprek gevoerd.

2. auditcommissie samenstelling dhr. E.R. de Haan en dhr. A.B.M. Gieling

Namens de RvT toetsen zij voorafgaand aan de behandeling van de jaarrekeningen in de RvT de jaarrekening, bevindingen en aandachtspunten vanuit de controle door de accountant, neergelegd in de managementletter. Voorafgaand aan de interim controle kunnen ook wensen naar voren gebracht worden. De auditcommissie is in 2018 twee keer bijeen gekomen voor de bespreking van het accountantsverslag (bevindingen) van de jaarrekening 2017 en de management letter voorafgaand aan de controle jaarrekening 2018. Van de bevindingen is verslag uitgebracht aan de volledige RvT.

3. kwaliteitscommissie samenstelling mw. K. Water en mw. N. Dieleman

Namens de RvT toetsen zij de onderwijskundige kwaliteit van het gevoerde beleid, waaronder de voortgang en resultaten van het deltaplan. Zij brengen hierover verslag uit aan de RvT. In 2018 heeft de commissie vier bijeenkomsten met het CvB gehad waarbij o.a. gesproken is over de eindopbrengsten, passend onderwijs, brede vorming, schoolontwikkelingsplannen en personele aangelegenheden.

Zelfevaluatie

De RvT bespreekt minimaal één keer per jaar zijn eigen functioneren. Het doel van deze evaluatie is niet om alleen te kijken hoe de RvT in de achterliggende periode heeft gefunctioneerd (zowel binnen zijn eigen gezelschap als naar buiten toe richting directie en diverse belanghebbenden), maar ook waaraan de RvT moet voldoen om in de toekomst ook als RvT goed te kunnen functioneren. Verbeteringen kunnen op deze manier worden gesignaleerd en criteria waaraan (nieuwe) leden moeten voldoen, worden aangescherpt.

Op 19 april 2018 heeft onder leiding van een externe deskundige (dhr. H. Wassink) met de nieuwe samengestelde RvT een dialoog plaatsgevonden over de wijze waarop de RvT zou willen functioneren en wat daarvoor nodig is. In een tweetal andere bijeenkomsten is hier een vervolg aan gegeven. Dat moet in 2019 leiden tot een definitieve visie op toezicht houden binnen de SKO West-Friesland en werking van de RvT in de praktijk.

De RvT heeft in 2018 het CVB gevraagd om in de wijze waarop periodieke rapportages zijn vorm gegeven, te wijzigen. Vanaf 2019 zullen de aanpassingen zoveel mogelijk worden uitgevoerd.

Werkwijze

De RvT opereert als team en respecteert elkaars deskundigheden. Waar nodig kan de RvT een beroep doen op externe deskundigheid om zich te laten informeren. In een open sfeer vullen de leden elkaar aan en zo wordt ook overlegd met het CvB. De RvT is voornemens te gaan werken met een meerjarige governance agenda aan de hand waarvan de RvT vergaderingen ingevuld worden, dit naast de 'vaste' onderwerpen. De RvT wil het aantal vergaderingen per jaar met 1 uitbreiden ten opzichte van de huidige planning.

De RvT heeft aangegeven in de agendering graag opgenomen te zien wat van de RvT wordt verwacht bij het betreffende stuk, informierend, opiniërend of besluitvormend.

De RvT houdt voorafgaand aan de formele vergadering een half uur lang intern overleg om de vergadering voor te bereiden. Desgewenst kan een lid aangeven daar meer tijd voor uit te willen trekken.

Effectiviteit

De raad is positief kritisch naar elkaar. In een open sfeer wordt met elkaar gesproken over (ook lastige) vraagstukken. Het samen optrekken en kritisch doorvragen helpt tot goede antwoorden te komen. Voor de RvT is een aandachtspunt het vinden van een goed evenwicht tussen (fysiek) met vijf mensen in gesprek gaan en informele contacten onderling. Dat laatste heeft z'n voordelen en is soms ook gewenst. Gewaakt moet worden dat daarmee geen verschil in mate van geïnformeerd zijn ontstaat.

Er is sprake van een lerend klimaat in de zin dat de RvT haar eigen functioneren evalueert en ook lessen trekt uit specifieke dossiers.

De samenstelling van de raad is zodanig dat noodzakelijke deskundigheden/vaardigheden aanwezig zijn. Zo bewijst de RvT-commissie kwaliteit haar meerwaarde voor de gehele RvT. Die meerwaarde zit vooral in het beschikbaar hebben van twee leden binnen de raad en de commissie met een onderwijskundige achtergrond. Daar waar specifieke kennis gewenst is maar niet beschikbaar binnen de raad wordt externe hulp ingezet.

Leden van de raad hebben op incidentele basis deelgenomen aan scholingsprogramma's waarbij gebruik kan worden gemaakt vanuit het aanbod van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI).

Overige zaken

- Met het nieuwe CvB is in februari gesproken over zijn eerste '100 dagen' waarneming aan de hand van een uitgebreide analyse. Mede op basis van deze waarnemingen zijn eerste aandachtspunten voor uitvoering bepaald.
- Als onderdeel van de nieuwe organisatieopbouw is in april een directeur onderwijs in dienst getreden bij de stichting.

Integriteit en onafhankelijkheid

Leden van de RvT zijn onafhankelijk. De RvT is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren en hun taak naar behoren kunnen vervullen. Nevenfuncties van leden worden gemeld binnen de RvT. De leden van de RvT hebben geen nevenfuncties die tegenstrijdig zijn aan het belang van SKO West-Friesland. Ofwel er is een waarborg dat de leden van de RvT op onafhankelijke wijze tot hun oordeel kunnen komen.

Aanspreekbaarheid

De RvT is aanspreekbaar en legt verantwoording af op het gehouden toezicht op het bestuur waaronder de onderwijskundige en financiële prestaties van de stichting. De RvT hecht grote waarde aan zijn aanspreekbaarheid. Een ieder is uitgenodigd zich openlijk tot de RvT te wenden als daar aanleiding toe is. De RvT stelt zich op het standpunt niet te reageren op anonieme brieven of uitingen.

Informatievoorziening & contacten

Om zijn toezichthoudende taak goed uit te kunnen oefenen ontvangt de RvT gestructureerd periodieke informatie over de prestaties en voortgang van de financiële resultaten in relatie tot de beoogde doelen en relevante ontwikkelingen. De RvT laat zich ook buiten het bestuur om informeren binnen en buiten de organisatie. De RvT ervaart vooral de contacten tijdens schoolbezoeken en met de GMR van groot belang omdat daarmee vanuit verschillende perspectieven informatie wordt verkregen over de werking binnen de stichting.

De bespreking van de jaarrekening met de accountant biedt eveneens inzicht in de geleverde prestaties van de stichting, ook ten opzichte van andere onderwijsinstellingen en in het licht van relevante wet- en regelgeving voor het primair onderwijs.

Ook de eigen netwerken en het raadplegen van digitale bronnen via internet zijn van belang bij het uitvoeren van de toezichthoudende rol.

Bezoldiging

De Raad van Toezicht van de SKO West-Friesland is aangesloten bij de VTOI. De Raad van Toezicht stelt zich op het standpunt om niet de maximumvergoeding waarop aanspraak gemaakt zou kunnen worden toe te kennen, omdat de leden van de Raad van Toezicht ook een maatschappelijke betrokkenheid in het Toezichthoudend orgaan willen inbrengen. De RvT heeft in haar vergadering van oktober 2016 besloten haar honorering te beperken tot:

€ 5.000 voor de voorzitter van de RvT (excl. eventueel verschuldigde omzetbelasting)

€ 3.000 voor leden van de RvT (excl. eventueel verschuldigde omzetbelasting)

Over het verslagjaar 2018 zijn de volgende vergoedingen uitgekeerd aan de leden van de RvT:

Dhr. J.P.A.J. Ursem	€ 835,-
Dhr. R.A.G. in 't Veld	€ 5.000,-
Mw. K. Water	€ 3.000,-
Mw. N. Dieleman	€ 3.000,-
Mw. J. Riensema	€ 3.000,-
Dhr. E.R. de Haan	€ 3.000,-
Dhr. A.B.M. Gieling	€ 3.000,-

Bovenstaande bedragen zijn inclusief eventueel verschuldigde BTW.

Kilometervergoedingen voor het bijwonen van vergaderingen van de RvT maken onderdeel uit van de vaste vergoeding, voor zover de reisafstand 20 kilometer of minder is. Bij meer dan 20 kilometer geldt een kilometervergoeding. Gemaakte onkosten door leden van de RvT worden op declaratiebasis vergoed.

Overige kosten RvT

De overige kosten in het verslagjaar van de RvT waren als volgt:

- Contributie VTOI	€ 1.320,-
- opleidingen/trainingen	€ 1.549,-
- aansprakelijkheidsverzekering	€ 790,-
- overige kosten	<u>€ 500,-</u>
Totaal	€ 4.159,-

Bijeenkomsten en besluitenschema

In 2018 is de RvT vijf keer in een formele vergadering bij elkaar gekomen. Daarnaast vond een zelfevaluatie plaats en werden door alle leden van de RvT meerdere scholen bezocht. Tijdens deze bezoeken werd gesproken met de locatiedirecteuren en ouders over onder andere het thema

ouderbetrokkenheid. De nieuwe leden RvT werden in de gelegenheid gesteld om een bijeenkomst van het directiebestuur binnen de stichting bij te wonen.

Het besluitenschema van de RvT in 2018 was als volgt:

Vergadering	Onderwerp	Besluit
12-02-2018	Bedrijfsinformatie kwartaal 4 2017	Bespreken
12-02-2018	Informatiememorandum selectie accountant	Bespreken
12-02-2018	Eerste '100 dagen' bevindingen CvB	Bespreken
12-02-2018	Rooster van aftreden RvT	Bespreken
12-02-2018	4-jaarlijks rapport Inspectie van het Onderwijs	Bespreken
16-04-2018	Evaluatie Deltaplan/strategisch beleidsplan	Bespreken
16-04-2018	Bestuursformatieplan	Bespreken
16-04-2018	Rooster van aftreden RvT	Vaststelling
16-04-2018	Benoeming accountant 2018-2020	Vaststelling
16-04-2018	Huisvesting scholen Opmeer/Koggenland	Bespreken
25-06-2018	Jaarstukken 2017	Goedkeuring
25-06-2018	Bedrijfsinformatie kwartaal 1 2018	Bespreken
25-06-2018	Managementstatuut	Bespreken
25-06-2018	Samenwerking PO/VO-passend onderwijs	Bespreken
25-06-2018	Bouwheerschap nieuwbouw Koggenland	Goedkeuring
25-06-2018	Eindtoets opbrengsten	Bespreken
25-06-2018	Knelpunten directievoering	Bespreken
11-10-2018	Bedrijfsinformatie kwartaal 2 2018	Bespreken
11-10-2018	Managementstatuut	Goedkeuring
11-10-2018	Governance kalender	Bespreken
11-10-2018	Samenwerking/fusie scholen Opmeer/Hoogwoud	Bespreken
12-12-2018	Managementletter 2018	Bespreken
12-12-2018	Begroting 2019 & treasuryjaarplan	Goedkeuring
12-12-2018	Governance passend onderwijs	Bespreken
12-12-2018	Handboek toezicht	Bespreken
12-12-2018	Beoordeling CvB	Bespreken

VII Tot slot

Vooruitblik 2019

De verwachting is dat in 2019 verder gewerkt kan worden aan kwalitatieve verbeteringen en optimalisatie onderwijskundige aangelegenheden. De RvT spreekt de wens uit dat sprake zal zijn van een vermindering van werkdruk voor medewerkers. Een nieuw koersplan voor de komende jaren zal worden vastgesteld voor de stichting. De RvT zal haar taken als toezicht houden, het klankborden met het CvB en haar werkgeversrol zo optimaal mogelijk invullen.

Dankwoord

De RvT spreekt zijn waardering uit aan alle medewerkers van stichting SKO West-Friesland voor de resultaten die gezamenlijk in het verslagjaar zijn bereikt en de ontwikkeling van het deltaplan binnen de stichting.

Slotverklaring

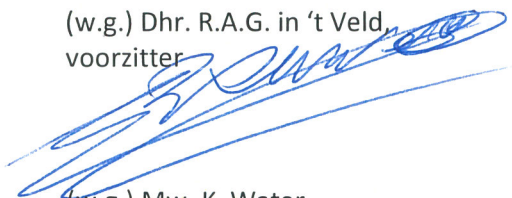
De RvT heeft kennis genomen van het verslag van het bestuur over het boekjaar 2018. Daarbij is vastgesteld dat de middelen van SKO West-Friesland uitsluitend in het belang van het onderwijs zijn besteed in overeenstemming met de statuten en de vigerende wet- en regelgeving.

De door het bestuur opgemaakte jaarrekening 2018 omvat de balans, de resultatenrekening en de daarbij behorende toelichting. De jaarrekening is door BDO Audit & Assurance B.V. gecontroleerd en van een goedkeurende accountantsverklaring voorzien. De RvT kan zich met deze stukken verenigen en heeft de jaarrekening 2018 overeenkomstig goedgekeurd.

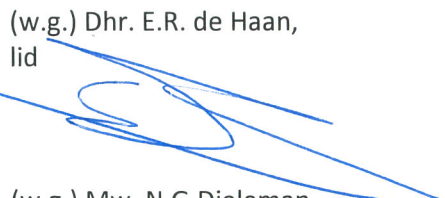
Met de vaststelling van de jaarrekening verleent de RvT décharge aan het bestuur voor het gevoerde beleid en beheer. Het jaarresultaat van SKO West-Friesland en de voorgestelde resultaatbestemming over 2018 bedraagt € 466.313,- negatief.

Wognum, 17 juni 2019

(w.g.) Dhr. R.A.G. in 't Veld,
voorzitter

(w.g.) Dhr. E.R. de Haan,
lid

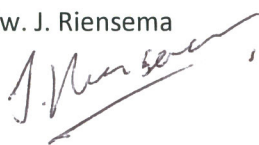
(w.g.) Mw. K. Water,
lid

(w.g.) Mw. N.G. Dieleman
lid

B.A.

(w.g.) Mw. J. Riensema
Lid

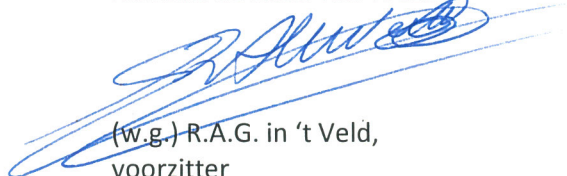

VERKLARING AANWENDING MIDDELEN

Het bestuur en de Raad van Toezicht verklaren dat de middelen van de Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland in het verslagjaar uitsluitend zijn aangewend in het belang van het onderwijs

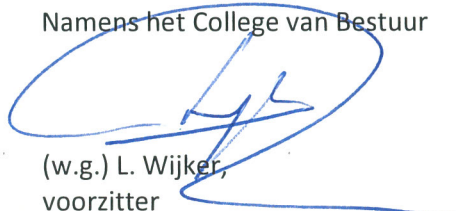
Wognum, 17 juni 2019

Namens de Raad van Toezicht

(w.g.) R.A.G. in 't Veld,
voorzitter

Namens het College van Bestuur

(w.g.) L. Wijker,
voorzitter

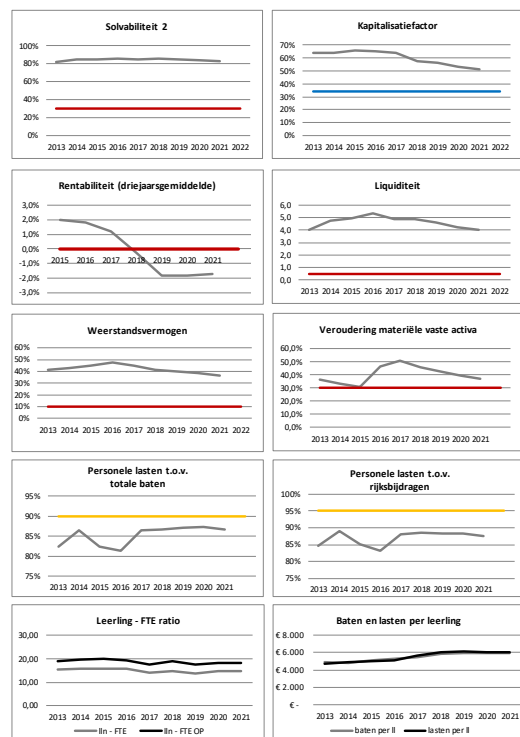
Bijlage 1

Brinnummer	School	Plaats	Directeur
04YU	De Hoeksteen	Enkhuizen	mevr. A. Bonnema
05CS	Jozefschool	Medemblik	dhr. J. Bouwman
05CX	St. Nicolaas	Nibbixwoud	mevr. F. Zijlema
05IF	De Caegh	Obdam	dhr P. Lakeman
05JZ	Gerardus Majella	Onderdijk	dhr. K. Schintz
06LF	De Schelp	Wervershoof	Mevr. S. Boschman / Dhr. R. Roders a.i.
06MD	Bavo	Ursem	mevr. S. Kuin-Kossen
06OA	De Overhaal	Avenhorn	mevr. M. Boven
06TH	St. Lidwina	Zwaagdijk-West	mevr. A. Slagter
06TM	St. Jozef	Zwaagdijk-Oost	mevr. J. Schooneman
07AO	Petrus Canisius	De Weere	dhr. F. Knijn / mevr. E Driessen
07AP	St. Bernadette	Zuidermeer	mevr. M. Boven. Per 1.8.2018 mevr. D. Vermeulen
07BI	Jozef en Maria	Spierdijk	mevr. A. Groot
07QF	Pancratius	Enkhuizen	mevr. L. Blok / dhr. J. van Uden na 1.9.2018 mevr. A. Groot
07RY	Maria Bernadette	Medemblik	dhr. B. Rosa Bian
07TA	St. Hieronymus	Wognum	mevr. C. Den Hartog
07TC	De Bangert	Andijk	mevr. L. Kromhout (a.i.). Per 1.8.2018 mevr. L. Blok
07VI	St. Bonifatius	Spanbroek	dhr. R. Swart
07WM	De Ark	Hensbroek	dhr. F. Knijn
08MY	St. Werenfridus	Wervershoof	dhr. F. van Doorn
08OM	Jozef	De Goorn	mevr. M. Ouwehand-Duijn. Per 1.8.2018 mevr. D. Davidzon / mevr. E. Smit
09AK	St. Wulfram	Hoogwoud	mevr. J. Heinis
09XJ	Ruimteschip	Opmeer	dhr. R. Swart

Bijlage 2

VALUATIE FINANCIËEL BELEID PRIMAIR ONDERWIJS tg. Kath. Ond. West-Friesland

1. Vermogensbeheer											
solvabiliteit 2	signaal	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
kapitalisatiefactor	< 30%	82%	85%	85%	86%	85%	85%	85%	84%	83%	
kapitalisatiefactor (incl. privaat vermogen)	34%	64%	64%	66%	65%	64%	58%	56%	53%	51%	
mogelijk te hoge financiële buffer		64%	64%	66%	65%	64%	58%	56%	53%	51%	
2. Budgetbeheer											
rentabiliteit	signaal	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
rentabiliteit (driejaarsgemiddelde)	< 10%	3,6%	-0,3%	2,6%	3,1%	-2,0%	-1,8%	-1,8%	-2,0%	-1,5%	
verschil resultaat - begroot resultaat	< 0%	-	-	2,0%	1,8%	1,2%	-0,3%	-1,9%	-1,9%	-1,7%	
liquiditeit (current ratio)	< 0,75	4,0	4,8	5,0	5,3	4,9	4,9	4,6	4,2	4,0	
netto werkkapitaal	< 0%	34,4%	36,0%	39,0%	43,4%	40,2%	35,5%	33,6%	30,0%	27,9%	
ontwikkeling resultaat t.o.v. vorig jaar (x1.000)		€ 949-	€ 685	€ 131	€ 1.244-	€ 27	€ 22	€ 57-	€ 133		
ontwikkeling liquiditeit t.o.v. vorig jaar (x1.000)		€ 451-	€ 1.252	€ 1.399	€ 575-	€ 1.010-	€ 578-	€ 1.036-	€ 486-		
3. Weerstandsvermogen											
weerstandvermogen	signaal	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
weerstandvermogen PO	< 5%	42%	43%	45%	48%	45%	41%	40%	38%	37%	
	< 5% - 20% >	30%	32%	34%	32%	27%	24%	22%	20%	19%	
4. Exploitatiekengetallen											
rijksbijdragen / totale baten	benchmark	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
overige overheidsbijdragen / totale baten	93,3%	97,2%	97,1%	96,8%	97,9%	98,4%	97,8%	98,7%	98,9%	98,9%	
overige baten / totale baten	2,9%	0,2%	0,2%	0,1%	1,0%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	
personele lasten / totale baten (max. 90%)	3,7%	2,6%	2,6%	3,1%	1,1%	1,1%	1,6%	0,7%	0,5%	0,5%	
totale baten / rijksbijdragen	80,4%	82,3%	86,4%	82,5%	81,5%	86,5%	86,6%	87,1%	87,3%	86,7%	
totale lasten / rijksbijdragen	107,2%	102,8%	103,0%	103,3%	102,1%	101,7%	102,2%	101,3%	101,1%	101,1%	
personele lasten / rijksbijdragen (max. 95%)	106,1%	99,6%	103,7%	101,0%	99,1%	103,8%	104,1%	103,2%	103,2%	102,6%	
materiële lasten / rijksbijdragen	86,2%	84,6%	89,0%	85,2%	83,2%	87,9%	88,6%	88,2%	88,3%	87,7%	
huusvestingsratio (max. 10%)	19,9%	15,0%	14,7%	15,8%	15,9%	15,8%	15,5%	15,0%	15,0%	15,0%	
veroudering mat. vaste activa (min. 30%)	7,5%	5,7%	5,4%	6,1%	6,4%	6,4%	6,4%	6,5%	6,6%	6,5%	
materiële vaste activa per leerling	36,5%	36,5%	33,4%	30,5%	46,1%	51,0%	45,6%	42,9%	39,9%	37,1%	
voorziening per leerling	€ 1.023	€ 599	€ 588	€ 581	€ 874	€ 1.012	€ 1.040	€ 1.081	€ 1.088	€ 1.082	
	€ 458	€ 530	€ 555	€ 591	€ 655	€ 745	€ 714	€ 715	€ 594	€ 561	
baten per leerling (excl. financiële baten)		€ 4.898	€ 4.829	€ 5.066	€ 5.273	€ 5.481	€ 5.865	€ 5.951	€ 5.883	€ 5.904	
lasten per leerling (excl. financiële lasten)		€ 4.744	€ 4.864	€ 4.953	€ 5.118	€ 5.595	€ 5.973	€ 6.061	€ 6.006	€ 5.997	
index baten per leerling		100	99	103	108	112	120	122	120	121	
index lasten per leerling		100	103	104	108	118	126	128	127	126	
5. Personeels- en leerlingkengetallen											
percentage bestuur / management	benchmark	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
percentage OP	6,9%	8,8%	8,5%	8,6%	8,0%	7,3%	8,6%	7,8%	7,8%	7,8%	
percentage onderwijs OOP/OBP	77,0%	81,3%	80,3%	79,9%	81,1%	80,2%	79,2%	79,3%	80,1%	80,3%	
leerling - FTE ratio	16,1%	10,0%	11,3%	11,5%	10,9%	12,6%	12,2%	12,9%	12,1%	11,9%	
leerling - bestuur / management ratio		15,48	15,75	15,96	15,73	14,11	14,90	13,83	14,61	14,78	
leerling - OP ratio		176,87	186,02	185,06	197,49	193,73	173,77	177,87	186,27	188,44	
leerling - OOP ratio		19,05	19,62	19,99	19,39	17,61	18,82	17,43	18,25	18,41	
index leerling - FTE ratio		155,31	139,91	138,79	143,91	112,32	121,96	107,17	120,91	124,32	
index leerling - directie ratio		100	102	103	102	91	96	89	94	95	
index leerling - OP ratio		100	105	105	112	110	98	101	105	107	
index leerling - OOP ratio		100	103	105	102	92	99	91	96	97	
		100	90	89	93	72	79	69	78	80	

blauwe lijn: bovengrens; rood: ondergrens; geel: kritieke bovengrens; grijs/zwart: uitkomst.

JAARREKENING 2018

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Activiteiten

De activiteiten van de Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland te Wognum bestaan uit het geven van onderwijs.

De jaarrekening over 2018 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO) en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad van de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatiewaarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Financiële instrumenten

Onder de financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De Stichting beschikt niet over financiële derivaten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in jaren	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Gebouwen	20-40 jaar	2,5%-5%	250.000
Meubilair	10-40 jaar	10%-2,5%	500
ICT	3-12 jaar	33,3%-8,3%	500
Leermiddelen	8 jaar	12,50%	500

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

De overige vorderingen onder de financiële vaste activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele boordeling van de vorderingen.

Effecten

De ter beurse genoteerde aandelen worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord. De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties (beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd), die eveneens niet behoren tot de handelsportefeuille (en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd) worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs. SKO West-Friesland heeft per ultimo 2018 geen effectenportefeuille.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Effecten

Voor de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen van effecten, zie toelichting effecten financiële vaste activa. Effecten als onderdeel van de vlottende activa hebben een looptijd korter dan één jaar. SKO West-Friesland heeft per ultimo 2018 geen effectenportefeuille.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve dient ter dekking van algemene bedrijfsrisico's. In verband met het risicoprofiel wordt gestreefd naar een omvang van 9,0 tot 13,4% van de exploitatie. In deze reserve is ook de egaliseringsreserve basisonderwijs meegenomen. Bestemmingsreserves zijn reserves met een beperkte bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht. SKO West-Friesland heeft de afgelopen jaren om verschillende redenen een aantal bestemmingsreserves gecreëerd. In 2018 is gekeken of de bestemmingsreserve noodzakelijk is of dat deze vrij kan vallen in de algemene reserve. Onderstaand het overzicht van de actuele bestemmingsreserves per 31 december 2018.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve personeel			2.500.190
- Reserve onderhoud			387.976
- Reserve nulmeting			108.796

De bestemmingsreserve personeel is gevormd voor bepaalde toekomstige personele uitgaven die uit huidige beschikbare middelen moeten worden gedekt, omdat de toekomstige middelen daartoe mogelijk tekort schieten.

De bestemmingsreserve onderhoud is gevormd door de gelden die vanaf 2015 vanuit akkoorden aan de scholen zijn toegekend, de zogenaamde bumagelden. Deze gelden zijn bestemd voor het onderhoud van de schoolgebouwen (binnen en buiten). Van deze gelden gaat € 30 per leerling naar de reserve

onderhoud. Deze reserve is gecreëerd voor extra impuls aan de schoolgebouwen. De bestemmingsreserve nulmeting dient ter dekking van de afschrijvingsbedragen van de per 1 januari 2005 geactiveerde inventaris en apparatuur. De reserve nulmeting is gelijk aan de waarde van de desbetreffende materiële vaste activa.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel. Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door opdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichtingen aan de pensioenuitvoerder benadering". In de benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De Stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering' en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. Naar de stand van ultimo 2018 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,0 %.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening is gebaseerd op de contante waarde van de verwachte werkelijk uit te keren jubileumvoorziening per medewerker. Hierbij wordt rekening gehouden met een blijf kans, leeftijd en een disconteringsvoet van 2,5%. Voor de bepaling van de omvang is het model van de PO-raad gebruikt.

Voorziening Onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De cao-afspraken rondom duurzame inzetbaarheid biedt medewerkers van 57 jaar en ouder de mogelijkheid om verlof te sparen. In de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs is aangegeven dat voor deze gespaarde uren ouderenverlof een voorziening op de balans moet worden ingericht. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het aantal uur die medewerkers van 57 jaar en ouder op basis van een plan willen sparen, de inschaling en opnamekans. Een aantal medewerkers heeft aangegeven te willen sparen. Hiervoor is vanaf 2016 een voorziening gevormd.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn

gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen de vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen en de niet-geormerkte OCW-subsidies (vrij-bestedbare doel-subsidies zonder verrekening clause) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening clause heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering. Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte basis premies aan het pensioenfonds. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en bankkosten

Rentebaten en bankkosten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde.

Waardeveranderingen van de volgende financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten:

- Financiële activa en verplichtingen die onderdeel zijn van de handelsportefeuille;
- Afgeleide financiële instrumenten (derivaten) met een beursgenoteerde onderliggende waarde;
- Gekochte leningen, obligaties (tenzij aangehouden tot einde looptijd) en aangehouden eigen-vermogensinstrumenten die beursgenoteerd zijn.

Waardeverminderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Voor gerealiseerde waardevermeerderingen van financiële instrumenten die op reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van de waardevermeerderingen rechtstreeks in het eigen vermogen, dient het cumulatieve resultaat dat voorheen in het eigen vermogen was opgenomen, te worden verwerkt in de staat van baten en lasten op het moment dat de desbetreffende effecten niet langer in de balans worden verwerkt.

Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018, VERGELIJKENDE CIJFERS PER 31 DECEMBER 2017
(na verwerking resultaatbestemming)

1	Activa	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>
		€	€	€
	VASTE ACTIVA			
1.2	Materiële vaste activa			
1.2.1.1	Gebouwen	741.758		771.493
1.2.1.2	Terreinen	430.375		430.375
1.2.2	Inventaris en apparatuur	2.729.913		2.604.838
1.2.3.1	Leermiddelen	638.917		679.550
1.2.3.2	Overige materiële vaste activa	0		14.188
			4.540.963	4.500.444
1.3	Financiële vaste activa			
1.3.6	Overige effecten	0		5
1.3.7	Overige vorderingen	5.400		3.000
			5.400	3.005
	TOTAAL VASTE ACTIVA		4.546.363	4.503.448
	VLOTTENDE ACTIVA			
1.5	Vorderingen			
1.5.1	Debiteuren	163.130		88.787
1.5.2	OCW	1.146.908		1.196.748
1.5.6	Overige overheden	2.069		25.701
1.5.7	Overige vorderingen	216.302		97.352
1.5.8	Overlopende activa	14.844		18.993
			1.543.254	1.427.581
1.7	Liquide middelen		9.889.258	10.898.818
	TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		11.432.512	12.326.398
	TOTAAL ACTIVA		<u>15.978.875</u>	<u>16.829.842</u>

2	Passiva	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve	7.526.454		7.361.014	
2.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	<u>2.996.960</u>		<u>3.628.716</u>	
			10.523.412		10.989.730
2.2	Voorzieningen				
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	313.251		295.553	
2.2.3	Voorziening onderhoud	<u>2.804.002</u>		<u>3.017.984</u>	
			3.117.254		3.313.538
2.4	Kortlopende schulden en overlopende passiva				
2.4.3	Crediteuren	222.039		265.223	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	855.966		783.693	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	241.621		234.048	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	86.141		327.496	
2.4.10	Overlopende passiva	<u>932.439</u>		<u>916.118</u>	
			2.338.206		2.526.577
TOTAAL PASSIVA			<u>15.978.873</u>		<u>16.829.843</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018, VERGELIJKENDE CIJFERS 2017

		<u>2018</u>	<u>Begroot 2018</u>	<u>2017</u>
		€	€	€
3	Baten			
3.1	Rijksbijdragen OCW	25.036.291	23.423.364	23.977.449
3.2	Overheidsbijdragen en			
	-subsidies overige overheden	151.074	128.321	139.456
3.5	Overige baten	<u>411.960</u>	<u>150.668</u>	<u>261.069</u>
Totaal baten			25.599.325	23.702.353
		24.377.974		
4	Lasten			
4.1	Personeelslasten	22.180.123	20.461.237	21.084.953
4.2	Afschrijvingen vaste activa	663.105	706.943	617.842
4.3	Huisvestingslasten	1.643.141	1.596.049	1.564.774
4.4	Overige lasten	<u>1.584.003</u>	<u>1.355.200</u>	<u>1.616.803</u>
Totaal lasten			26.070.372	24.119.429
		24.884.372		
Saldo baten en lasten *			-471.047	-506.398
			-417.076	
5	Financiële baten en lasten		4.731	13.383
			41.701	
Resultaat *			-466.316	-493.016
			-375.375	
Nettoresultaat *			<u>-466.316</u>	<u>-493.016</u>
			<u>-375.375</u>	

*(- is negatief)

KASSTROOMOVERZICHT 2018, VERGELIJKENDE CIJFERS 2017

	2018		2017	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		-471.045		-506.398
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	663.104		617.842	
- Mutaties voorzieningen	-196.283		325.043	
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Vorderingen	-125.426		-45.124	
- Effecten	0		0	
- Kortlopende schulden	<u>-188.372</u>		<u>116.281</u>	
		153.023		1.014.042
Kasstroom uit bedrijfsoperaties				
Ontvangen interest	<u>19.334</u>		45.197	
		<u>19.334</u>		<u>45.197</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-298.688		552.841
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-746.066			-1.259.221
Desinvestering materiële vaste activa (minus afschrijving)	42.439		127.408	
Toename/afname overige financiële vaste activa	<u>-2.395</u>		<u>11.400</u>	
		<u>-706.022</u>		<u>-1.120.413</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-706.022		-1.120.413
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Betaalde interest	<u>-4.849</u>		<u>-7.122</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		- 4.849		-7.122
Mutatie liquide middelen		<u>-1.009.559</u>		<u>-574.694</u>

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

	2018		2017	
	€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1	10.898.817		11.473.511	
Mutatie boekjaar liquide middelen	<u>-1.009.559</u>		<u>-574.694</u>	
Stand liquide middelen per 31-12		<u>9.889.258</u>		<u>10.898.817</u>

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.2 Materiële vast activa

Schoolgebouwen

De door de Stichting beheerde schoolgebouwen zijn juridisch wel, doch economisch geen eigendom van de Stichting. Deze gebouwen zijn volledig gesubsidieerd en dienen, wanneer ze niet meer conform de bestemming worden gebruikt, om niet te worden overgedragen aan de Gemeente. Voor een overzicht van de onder ons bestuur staande scholen verwijzen wij naar het bestuursverslag.

	Aanschaf- prijs	Afschrij- vingen	Boek- waarde	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen desin.	Afschrij- vingen	Aanschaf- prijs	Afschrij- vingen	Boek- waarde
Materiële vaste activa	1-1-2018	1-1-2018	1-1-2018	2018	2018	2018	2018	31-12-2018	31-12-2018	31-12-2018
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
1.2.1.1 Gebouwen	989.316	217.823	771.493	-	-	-	29.734	989.316	247.557	741.759
1.2.1.2 Terreinen	430.375	-	430.375	-	-	-	-	430.375	-	430.375
1.2.2.1 Inventaris en apparatuur	4.880.857	2.276.019	2.604.838	619.092	43.529	21.743	472.231	5.456.420	2.726.507	2.729.913
1.2.3.1 Leermiddelen	1.573.511	893.962	679.549	126.974	22.937	15.698	160.368	1.677.548	1.038.632	638.916
1.2.3.2 Ov. materiële vaste activa	16.485	2.297	14.188	-	16.485	3.069	772	-	-	-
Totaal materiële vaste activa	7.890.544	3.390.101	4.500.443	746.066	82.951	40.510	663.105	8.553.659	4.012.696	4.540.963

1.3 Financiële vaste activa

	waarde	Boek- ringen	Investe- teringen	Desinves waarde	Boek- waarde
1.3.6 Overige effecten		1-1-2018	2018	2018	31-12-2018
	€	€	€	€	€
1.3.6.1.2 Obligaties	47.000	-	-	-	47.000
1.3.6.4 Overige	-46.995	-	-	-5	-47.000
Totaal overige effecten	5	-	-5	0	0

	Boek- Waarde	Verstrekte leningen	Aflossingen	Boek- waarde
1.3.7 Overige vorderingen	1-1-2018	2018	2018	31dec18
	€	€	€	€
1.3.7.1 Leningen u/g	-	-	-	-
1.3.7.3 Waarborgsommen	3.000	2.400	-	5.400
Totaal overige vorderingen	3.000	2.400	-	5.400

De waarborg betreft gebruik hardware Snappet.

	Boek- waarde investeringsv 1-1-2018	Verstrekte leningen en 2018	Aflossingen en desin- 2018	Resultaat 2018	Boek- 31-12-18
	€	€	€	€	€
Totaal financiële vaste activa	<u>3.000</u>	<u>2.400</u>	<u>=</u>	<u>=</u>	<u>5.400</u>
Vlottende activa					
1.5 Vordering					
1.5.1 Debiteuren	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>			
	€	€	€	€	€
1.5.1 Debiteuren	<u>163.130</u>	<u>88.787</u>			
Totaal Debiteuren	<u>163.130</u>	<u>88.787</u>			
1.5.2 OCW	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>			
	€	€	€	€	€
1.5.2 OCW	<u>1.146.908</u>	<u>1.196.748</u>			
Totaal OCW	<u>1.146.908</u>	<u>1.196.748</u>			
1.5.6 Overige overheden	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>			
	€	€	€	€	€
1.5.6 Overige overheden	<u>2.069</u>	<u>25.701</u>			
Totaal overige overheden	<u>2.069</u>	<u>25.701</u>			
1.5.7 Overige vorderingen	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>			
	€	€	€	€	€
1.5.7.1 Vervangingsfonds	-	-			
Totaal personeel	-	-			
1.5.7.2 Overige vorderingen	<u>216.302</u>	<u>97.352</u>			
Totaal overige vorderingen	<u>216.302</u>	<u>97.352</u>			

In het saldo overige vorderingen zit een bedrag ad. € 133.825,-, zijnde een vordering op het UWV inzake een terug te ontvangen uitkering transitievergoeding.

Overlopende activa		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1.5.8.	Vooruitbetaalde posten	0		0	
	Totaal vooruitbetaalde kosten		0		0
1.5.8.5	Rente	<u>14.844</u>		<u>18.993</u>	
	Totaal overige overlopende activa		<u>14.844</u>		<u>18.993</u>
	Totaal overlopende activa		<u>14.844</u>		<u>18.993</u>

		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1.7	Liquide middelen				
1.7.1	Kasmiddelen	245		203	
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	<u>9.889.013</u>		<u>10.898.614</u>	
	Totaal liquide middelen		<u>9.889.258</u>		<u>10.898.818</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting.

De liquide middelen zijn met € 1.009.560,- afgenomen. Voor de verdere uitwerking van het verloop van de liquide middelen verwijzen wij u naar het kasstroomoverzicht.

2	Passiva				
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve	Stand per 1-1-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
		€	€	€	€
2.1.1	Algemene reserve	<u>7.361.014</u>	<u>-156.437</u>	<u>321.877</u>	<u>7.526.454</u>
	Totaal algemene reserve	<u>7.361.014</u>	<u>-156.437</u>	<u>321.877</u>	<u>7.526.454</u>
2.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	Stand per 1-1-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
		€	€	€	€
2.1.2.1	Reserve personeel	2.065.092	-274.852	709.950	2.500.190
2.1.2.2	Reserve Vervangingsfonds WF	709.950	-	-709.950	-
2.1.2.3	Reserve Passend onderwijs	222.310	-	-222.310	-
2.1.2.4	Reserve Onderhoud	395.311	-7.336	-	387.975
2.1.2.6	Reserve BAPO	99.567	-	-99.567	-
2.1.2.10	Reserve nulmeting	136.486	-27.691	-	108.795
	Totaal bestemmingsreserves Publiek	<u>3.628.716</u>	<u>-309.879</u>	<u>-321.877</u>	<u>2.996.960</u>
		Stand per 1-1-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
		€	€	€	€
	Totaal eigen vermogen	<u>10.989.730</u>	<u>-466.316</u>	<u>-</u>	<u>10.523.414</u>

SKO West-Friesland heeft de afgelopen jaren om verschillende redenen een aantal bestemmingsreserves gecreëerd. In 2018 is gekeken of de bestemmingsreserve noodzakelijk is of dat deze vrij kan vallen in de algemene reserve. Het saldo van de bestemmingreserve Vervangingsfonds WF, Passend Onderwijs en Bapo is in 2018 vrijgevallen. In bovenstaand overzicht zijn deze mutaties verwerkt.

2.1 Eigen vermogen, bestemming van het resultaat

		Resultaat 2018		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			165.439
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>			
2.1.2.1	Reserve personeel	435.098		
2.1.2.2	Reserve Vervangingsfonds WF	-709.949		
2.1.2.3	Reserve Passend Onderwijs	-222.310		
2.1.2.4	Reserve Onderhoud	-7.336		
2.1.2.6	Reserve Bapo	-99.567		
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-27.691		
				<u>-631.755</u>
	Totaal resultaat			<u>-466.316</u>

Statutair is niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

2.2 Voorzieningen

	Stand per 1-1-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2018	Kortlopende deel	Langlopende deel
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	€	€	€	€		< 1 jaar	> 1 jaar
2.2.1.5 Voorziening Jubilea	270.264	43.210	48.170	-	265.304	33.221	232.083
2.2.1. Voorziening duurzame inzetbaarheid	25.290	22.658	-	-	47.948	-	47.948
Totaal personeelsvoorzieningen	295.554	65.868	48.170	-	313.252	33.221	280.031
	Stand per 1-1-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2018	Kortlopende deel	Langlopende deel
2.2.3 Overige voorzieningen	€	€	€	€	€	< 1 jaar	> 1 jaar
2.2.3.1 Voorziening Onderhoud	3.017.984	524.000	737.981	-	2.804.003	432.204	2.371.799
Totaal overige voorzieningen	3.017.984	524.000	737.981	-	2.804.003	432.204	2.371.799
	Stand per 1-1-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2018	Kortlopende deel	Langlopende deel
	€	€	€	€	€	< 1 jaar	> 1 jaar
Totaal voorzieningen	<u>3.313.538</u>	<u>589.868</u>	<u>786.151</u>	=	<u>3.117.255</u>	<u>465.425</u>	<u>2.651.830</u>

2.4 Kortlopende schulden

2.4.3 Crediteuren	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
2.4.3 Crediteuren	<u>222.039</u>	<u>265.223</u>
Totaal Crediteuren	<u>222.039</u>	<u>265.223</u>
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
2.4.7.1 Loonheffing	647.963	610.744
2.4.7.3 Premies sociale verzekeringen	<u>208.003</u>	<u>172.949</u>
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>855.966</u>	<u>783.693</u>
2.4.8 Schulden terzake pensioenen	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen	<u>241.621</u>	<u>234.048</u>
Totaal schulden terzake van pensioenen	<u>241.621</u>	<u>234.048</u>

2.4.9	Overige kortlopende schulden	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>	
		€	€	€	€
2.4.9.1	Rekening courant Private Gelden	-		34.726	
2.4.9.2	Vervangingsfonds	-		-	
2.4.9.4	Netto salarissen	6.421		6.671	
2.4.9.8	Overige schulden	<u>79.720</u>		<u>286.098</u>	

Totaal overige kortlopende schulden **86.141** **327.496**

De overige kortlopende schulden zijn ten opzichte van 31-12-2017 afgenomen met € 241.354. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een incidentele verplichting inzake salariskosten en een transitievergoeding die in 2017 zijn meegenomen als schuld en uitbetaald in 2018. Verder was er ultimo 2017 nog een te betalen bedrag aan het Participatiefonds van € 43.805, deze is in 2018 betaald.

2.4.10	Overlopende passiva	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>	
		€	€	€	€
2.4.10.2	Vooruit ontvangen subsidies OCW	37.414		42.122	
2.4.10.3	Vooruit ontvangen investeringssubsidies	80.086		138.236	
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	686.105		646.361	
2.4.10.5	Personeel inzake spaarverlof	-		-	
2.4.10.9	Vooruit ontvangen subsidies	-		-	
2.4.10.8	Overige	<u>128.835</u>		<u>89.399</u>	

Totaal overlopende passiva **932.440** **916.118**

Het saldo van de vooruit ontvangen investeringssubsidies is ten opzichte van 2017 gedaald door uitgaven muziekonderwijs in 2018.

VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule,

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

G1-A Beknopt gespecificeerd

	Toewijzing Kenmerk	Toewijzings- datum	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m vorig jaar	Lasten t/m vorig jaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
Studieverlof	852246-1	23-08-2017	10.884	10.884	4.535	6.349	-	6.349	-	-	Ja
Studieverlof	852246-1	23-08-2017	10.316	10.316	4.299	6.017	-	6.017	-	-	Ja
Studieverlof	852341-1	23-08-2017	2.116	2.116	882	1.234	-	1.234	-	-	Ja
Studieverlof	928789-1	28-08-2018	12.093	-	-	-	12.093	5.039	-	7.054	Nee
Studieverlof	928291-1	28-08-2018	10.241	-	-	-	10.241	4.267	-	5.974	Nee
Projectsubsidie LOF	LOF17- 0182	11-04-2018	25.000	-	-	-	25.000	615	-	24.385	Nee

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2018	Begroot 2018				2017
		€	€	€	€	€	€
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	23.436.975		21.895.696		22.513.739	
	Totaal Rijksbijdrage OCW	23.436.975		21.895.696		22.513.739	
3.1.2	Overige subsidies OCW	906.230		821.116		795.218	
	Totaal overige subsidies OCW	906.230		821.116		795.218	
3.1.3	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	693.085		706.552		668.493	
	Totaal rijksbijdragen	<u>25.036.290</u>		<u>23.423.364</u>		<u>23.977.449</u>	

De totale rijksbijdragen zijn ondanks de daling van het aantal leerlingen ten opzichte van 2017, toegenomen met € 1.600.000,- ten opzichte van de begroting. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de stijging van een bedrag per leerling, de ontvangst van additionele subsidies en stijging inkomsten voor passend onderwijs van het Samenwerkingsverband.

3.2	Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	2018	Begroot 2018				2017
		€	€	€	€	€	€
3.2.2.	Overige gemeentelijke regelingen, bijdragen en subsidies*	151.074		128.321		139.456	
	Totaal overige overheids-Bijdragen en subsidies overige overheden	151.074		128.321		139.456	
	Totaal overige overheids-bijdragen en subsidies overige overheden	<u>151.074</u>		<u>128.321</u>		<u>139.456</u>	

*Overige betreft o.a.:

Subsidie bewegingsonderwijs € 29.288, OBD gelden € 111.975, cultuur-/muzieksubsidies € 8.793,-,-.

3.5	Overige baten	2018	Begroot 2018		2017
		€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	93.685		78.288	77.423
3.5.2	Detachering	60.042		47.000	65.713
3.5.3	Schenking	-		-	-
3.5.4	Sponsoring	-		-	-
3.5.5	Ouderbijdragen	-		-	-
3.5.6.2	Overige*	<u>258.234</u>		<u>25.380</u>	<u>117.933</u>
	Totaal overige baten	<u>411.961</u>		<u>150.668</u>	<u>261.069</u>
Totaal baten		<u>25.599.325</u>		<u>23.702.353</u>	<u>24.377.974</u>

* Overige betreft vnl.: opgenomen vordering op UWV inzake transitievergoedingen € 133.825,- deze kunnen in 2020 worden teruggevorderd. Afrekening servicekosten 2013-2017 VVE € 58.611,-. Bijdrage Samenwerkingsverband i.v.m. voorzitter knooppunten € 5.000,-, en vergoeding voor inzet expert hoogbegaafdheid € 10.000,-. Ontvangst loonkostensubsidie € 10.215,- extra ondersteuning leerling, vergoeding ICT project.

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	2018	Begroot 2018		2017
		€	€	€	€
4.1.1.1	Brutolonen en Salarissen	15.978.906		14.544.878	15.133.525
4.1.1.2.1	Sociale lasten	2.248.479		2.019.884	2.076.670
4.1.1.2.2	Premies Participatie-fonds	735.645		680.593	543.484
4.1.1.2.3	Premies Vervangings-fonds	22.838		22.586	23.980
4.1.1.3	Pensioenpremies	<u>2.118.959</u>		<u>1.938.100</u>	<u>2.041.350</u>
	Totaal lonen en salarissen	21.104.827		19.206.041	19.819.008
4.1.2.1	Mutaties personele Voorzieningen	17.698		-	-21.378
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	18.009		14.195	9.564
4.1.2.3	Overig*	<u>1.202.842</u>		<u>1.391.001</u>	<u>1.470.765</u>
	Totaal overige personele lasten	1.238.549		1.405.196	1.458.951
4.1.3.2	Uitkeringen van het Vervangingsfonds	-		-	-
4.1.3.3	Overige uitkeringen	<u>-163.254</u>		<u>-150.000</u>	<u>-193.005</u>
	Af: Uitkeringen	<u>-163.254</u>		<u>-150.000</u>	<u>-193.005</u>
Totaal personele lasten		<u>22.180.122</u>		<u>20.461.235</u>	<u>21.084.953</u>

De totale personele lasten 2018 laten ten opzichte van de realisatie 2017 een stijging zien van € 1.784.733. Dit heeft te maken met een stijging van de loonkosten per fte en het aantal FTE, uitbetaalde transitievergoedingen, inhuur van interim medewerkers en een stijging van de premies.

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2018 waren gemiddeld 318 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2017: 315). Het aantal werknemers per 31 december 2018 bedraagt 498 (per 31 december 2017: 494).

*Overige betreft:

Nascholing (2018: € 353.159, 2017: € 369.212), Uitbesteding derden (2018: 427.412, 2017: € 409.648), kosten BGZ en Arbozorg (2018: 148.411, 2017: 124.388), Overig (2018: 273.860, 2017: 551.129)

4.2	Afschrijvingen	2018	Begroot 2018		2017
		€	€	€	€
4.2.2.1	Gebouwen en terreinen	29.734		29.737	29.734
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	472.231		494.510	419.959
4.2.2.3	Leermiddelen en Overige materiële vaste activa	<u>161.140</u>		<u>182.698</u>	<u>168.149</u>
	Totaal afschrijvingen	<u>663.105</u>		<u>706.945</u>	<u>617.842</u>
4.3	Huisvestingslasten	2018	Begroot 2018		2017
		€	€	€	€
4.3.1	Huur	-		-	-
4.3.3	Klein onderhoud en exploitatie	272.385		283.600	277.751
4.3.4	Energie en water	388.433		397.367	362.607
4.3.5	Schoonmaakkosten	287.431		263.750	274.347
4.3.6	Heffingen	72.173		68.550	68.020
4.3.7	Dotatie				
	onderhoudsvoorziening	524.000		524.000	524.000
4.3.8.1	Tuinonderhoud	12.002		19.965	13.602
4.3.8.2	Bewaking/beveiliging	73.702		37.700	32.653
4.3.8.3	Overige huisvestingslasten	<u>13.014</u>		<u>1.117</u>	<u>11.795</u>
	Totaal huisvestingslasten	<u>1.643.140</u>		<u>1.596.049</u>	<u>1.564.774</u>

De schoonmaakkosten zijn gestegen doordat in 2018 meer scholen worden schoongemaakt door een schoonmaakbedrijf in plaats van door eigen schoonmaakpersoneel. De stijging van de kosten voor bewaking/beveiliging zijn gestegen door het uitbesteden van de periodieke controle van de brandmeldinstallaties.

4.4	Overige lasten	2018	Begroot 2018		2017
		€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheer	297.593		244.725	313.203
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	-		-	-
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	24.661		28.279	29.781
4.4.1.4	Kantoorartikelen	6.192		8.855	8.154
4.4.1.5	Overige administratie- En beheerlasten	<u>795</u>		<u>-</u>	<u>-</u>
	Totaal administratie-				

en beheerlasten	<u>329.241</u>	<u>281.859</u>	<u>351.138</u>
------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

De kosten voor administratie en beheer overschrijden de begroting met name door gemaakte kosten voor deskundigenadvies inzake verbouwing en diverse projecten. Ook zijn er door de accountant meer kosten in rekening gebracht dan begroot.

4.4.2.1	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	915.253	824.210	842.337
4.4.2.2	Bibliotheek/mediatheek	<u>12.689</u>	<u>11.600</u>	<u>9.679</u>

Totaal inventaris, apparatuur en leermiddelen	<u>927.942</u>	<u>835.810</u>	<u>852.015</u>
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------

De uitgaven van inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn fors hoger dan begroot en uitgegeven in 2017. Een oorzaak hiervan is de overstap naar digitale leermethoden waardoor de uitgaven inzake licenties ten opzichte van 2017 zijn toegenomen met € 70.000,-. Er is in de begroting van 2018 onvoldoende rekening gehouden met een dergelijke toename.

	<u>2018</u>	<u>Begroot 2018</u>	<u>2017</u>
4.4.3	Vrijval overige voorzieningen	-	-4.524
		<u>-</u>	<u>-4.524</u>
4.4.4.1	Wervingskosten	-	-
4.4.4.2	Representatiekosten	42.014	28.850
4.4.4.3	Huishoudelijke kosten	-	-
4.4.4.7	Contributies	64.927	41.400
4.4.4.8	Abonnementen	14.764	10.225
4.4.4.9	Medezeggenschapsraad	3.980	10.250
4.4.4.10	Verzekeringen	14.782	17.500
4.4.4.11	Overige	63.172	40.202
4.4.4.13	Toetsen en testen	70.656	35.100
4.4.4.14	Culturele vorming	<u>52.524</u>	<u>54.004</u>
	Totaal overige	<u>326.819</u>	<u>237.531</u>
Totaal overige lasten	<u>1.584.002</u>	<u>1.355.200</u>	<u>1.616.803</u>

	<u>2018</u>	<u>Begroot 2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
4.4.1.1.a	Controle van de jaarrekening	37.008	37.225
4.4.1.1.a	controle van de jaarrekening T-1	13.875	-
4.4.1.1.b	Andere controle-Werkzaamheden	<u>1.396</u>	<u>-</u>
		<u>52.279</u>	<u>37.225</u>
			<u>73.361</u>

Bovenstaande honoraria worden toegerekend aan het boekjaar waarop de jaarrekening van toepassing is, ongeachte of de werkzaamheden door de externe accountant reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht (RJ 390.301a). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Totaal Lasten	<u>26.070.369</u>	<u>24.119.428</u>	<u>24.884.372</u>
Saldo baten en lasten *	<u>-471.044</u>	<u>-417.075</u>	<u>-506.398</u>

5	Financiële baten en -lasten	2018	Begroot 2018	2017
		€ €	€ €	€ €
5.1	Rentebaten	9.580	45.000	20.504
5.5	Bankkosten	<u>-4.849</u>	<u>-3.299</u>	<u>-7.122</u>
	Totaal financiële baten en lasten	<u>4.731</u>	<u>41.701</u>	<u>13.383</u>

De rentebaten zijn ten opzichte van 2017 verder gedaald door het (fors) naar beneden bijstellen van de rentepercentages door zowel ABN AMRO als de Rabobank.

Nettoresultaat *	<u>-466.313</u>	<u>-375.374</u>	<u>-493.016</u>
*- is negatief			

**Verbonden partijen,
meerderheidsdeelneming**

N.v.t.

**Verbonden partijen,
minderheidsdeelneming**

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Omschrijving doelstelling	Samenstelling van bestuur en directie
VVE De Batter	Vereniging	Ursem	4	Vereniging van eigenaren brede school De Batter	Voorzitter CvB van SKO WF is lid van bestuur VVE De Batter
VVE Multifunctioneel Centrum De Bloesem	Vereniging	Wognum	4	Vereniging van eigenaren bredeschool De Bloesem	Voorzitter CvB van SKO WF is lid van bestuur MFC De Bloesem
Stichting IKC Avenhorn	Stichting	Gemeente Koggeland	4	Realiseren schoolgebouw met kinderopvang in Avenhorn	Voorzitter CvB van SKO WF is lid van bestuur van de Stichting (I)KC
De Westfriese Knoop	Vereniging	Medemblik	4	Passend Onderwijs	Voorzitter CvB van SKO WF is voorzitter van de Westfriese Knoop

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2 contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overig.

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Leidinggevende topfunctionaris														
Dienstbetrekking in verslagjaar 2018									Bezoldiging					
Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussen voegsel	Achternaam	Functie	Aanvang functie in verslagjaar	Afloop functie in verslagjaar	Taak-omvang (fte)	Beloning/belastbare onkostenvergoeding	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Herkend WNT maximum		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	L.C.		Wijker	Voorzitter CvB	1-jan	31-dec	1,00	€ 106.687,68	€ 17.760	€ 124.447	€ 133.000		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.M.H.C.		Vermeulen	non activiteit	1-1-2018	31-3-2018	1,00	€ 27.082,60	€ 4.278	€ 31.361	€ 31.808		
Dienstbetrekking in verslagjaar 2017									Bezoldiging					
Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussen voegsel	Achternaam	Functie	Aanvang functie in verslagjaar	Afloop functie in verslagjaar	Taak-omvang (fte)	Beloning/belastbare onkostenvergoeding	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Herkend WNT maximum		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.M.H.C.		Vermeulen	Voorzitter CvB	1-jan	31-okt	1,00	€ 102.460,42	€ 14.924	€ 117.384	€ 129.000		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.M.H.C.		Vermeulen	Voorzitter CvB	1-jan	31-okt	1,00	€ 86.950,00	€ 12.474	€ 99.424	€ 107.441		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.M.H.C.		Vermeulen	Activiteit	31-okt	31-dec	0,30	€ 5.123,02	€ 746	€ 5.869			
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.M.H.C.		Vermeulen	non activiteit	31-okt	31-dec	0,70	€ 11.953,72	€ 1.741	€ 13.695	+		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.M.H.C.		Vermeulen	non activiteit	31-okt	31-dec	1,00	€ 15.511,00	€ 2.495	€ 18.006	€ 21.559		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.M.H.C.		Vermeulen	non activiteit	1-1-2018	31-3-2018	1,00	€ 27.082,60	€ 4.278	€ 31.361	€ 31.808		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.		Graansma	Vicevoorzitter CvB	1-jan	31-mei	1,00	€ 58.915,30	€ 6.900	€ 65.815	€ 53.367	*/**	
Nee, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	R.B.F		Niehe	Vicevoorzitter CvB a.i.	1-sep	6-okt	1,00	€ 12.723,00			€ 12.723		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	L.C.		Wijker	Voorzitter CvB	1-okt	31-dec	1,00	€ 24.844	€ 4.157	€ 29.000	€ 32.515		
+ i.v.m. non-activiteit maakt Dit bedrag onderdeel uit van de ontslagvergoeding														
* In de beloning zijn vakantiegeld en verlofdagen verwerkt. 7/12e van het vakantiegeld (= € 4540,-) en 7/12e van de verlofdagen (= € 5623,-) zijn opgebouwd in 2016.														
** Op de totale bezoldiging is het overgangsrecht van toepassing.														
Topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht) 2017														
Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussen voegsel	Achternaam	Functie	Verslagjaar	Aanvang functie in verslagjaar	Afloop functie in verslagjaar	Maanden voor verslagjaar	Maanden in verslagjaar	uren in verslagjaar	Totale bezoldiging	Herkend WNT maximum	
Nee, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	R.B.F		Niehe	Vicevoorzitter CvB a.i.	2017	1-jan	31-jul	5	7	860	€ 129.000	€ 135.500	
Toezichthoudend topfunctionaris														
Niet van toepassing, geen toezichthoudende topfunctionarissen met een echte of fictieve dienstbetrekking.														
Dienstbetrekking in verslagjaar 2018									Bezoldiging					
Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussen voegsel	Achternaam	Functie	Aanvang functie in verslagjaar	Afloop functie in verslagjaar		Beloning/belastbare onkostenvergoeding	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Herkend WNT maximum		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.P.A.J.		Ursem	Voorzitter	1-jan	28-feb		€ 835,00	0	€ 835	€ 3.225		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	A.B.M.		Gieling	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 13.300		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	Mevrouw	K.B.		Water	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 13.300		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	Mevrouw	N.G.		Dieleman	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 13.300		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	R.A.G.	in 't	Veld	Voorzitter	1-jan	31-dec		€ 5.000,00	0	€ 5.000	€ 19.950		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	Mevrouw	J.		Rienema	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 13.300		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	E.R.	de	Haan	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 13.300		
Dienstbetrekking in verslagjaar 2017									Bezoldiging					
Echte of fictieve dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussen voegsel	Achternaam	Functie	Aanvang functie in verslagjaar	Afloop functie in verslagjaar		Beloning/belastbare onkostenvergoeding	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Herkend WNT maximum		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.P.A.J.		Ursem	Voorzitter	1-jan	31-dec		€ 5.000,00	0	€ 5.000	€ 19.950		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	J.P.M		Bakker	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 12.900		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	De heer	A.B.M.		Gieling	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 12.900		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	Mevrouw	K.B.		Water	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 12.900		
Ja, (fictieve) dienstbetrekking	Mevrouw	N.G.		Dieleman	Lid	1-jan	31-dec		€ 3.000,00	0	€ 3.000	€ 12.900		

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN								
Leverancier	periode		Looptijd in maanden	Bedrag per maand	Bedrag per tijdvak			Lasten 2019
	van	t/m			<1 jaar	jaar	>= 5 jaar	
Salure SA dienstverlening ¹	1-1-2019	1-1-2022	36	3.498,79				41.985,48
Veenman	1-4-2016	1-4-2019	36	5.603,44				67.241,31
Driessen HRM	1-8-2018	31-7-2019	12	2.236,33				13.417,95
Vitasys; Levering diverse ICT devices over 4 jaar	15-11-2017	14-11-2021	48					405.342
¹								
Abonnementstarief functioneel beheer = € 155,00 per mnd								
Periodieke salarisverwerking = € 5,25 per verloonde medewerker per mnd								
Maandtarief afhankelijk van aantal medewerkers, gemiddeld				3.498,79				

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

Wognum, juni 2019

Dhr. L.C. Wijker
Voorzitter College van Bestuur
Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland
Kerkstraat 79
1687 AM Wognum

Raad van Toezicht

Dhr. R.A.G. in 't Veld
Voorzitter RvT

Dhr. E.R. de Haan
Lid RvT (auditcommissie)

Bijlagen

Bijlage:**GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON**

Naam: Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland

Adres: Kerkstraat 79, 1687 AM Wognum

Telefoon: 0229-544810

E-mailadres: info@skowf.nl

Internetsite: www.skowf.nl

Bestuursnummer: 75375

KvK nummer: 41234335

Contactpersoon: L.C. Wijker

Telefoon: 0229-544810

E-mailadres: info@skowf.nl

BRIN-nummers:

04YU	De Hoeksteen
05CS	Jozefschool
05CX	St. Nicolaas
05IF	De Caegh
05JZ	Gerardus Majella
06LF	De Schelp
06MD	Bavoschool
06OA	De Overhaal
06TH	St. Lidwina
06TM	St. Jozef
07AO	Petrus Canisius
07AP	St. Bernadette
07BI	Jozef en Maria
07QF	Pancratius
07RY	Maria Bernadette
07TA	St. Hieronymus
07TC	De Bangert
07VI	St. Bonifatius
07WM	De Ark
08MY	St. Werenfridus
08OM	Jozef
09AK	St. Wulfram
09XJ	't Ruimteschip

OCW-BIJLAGE

1.5.2. Ministerie van OCW

Overlopende post lumpsum	Bekostigingsjaar	Beschikking (nummer en datum)	Bedrag beschikking	Toegerekend t/m jaar 2018	Ontvangen t/m jaar 2018	Te vorderen 31-12-2018
Overlopende post Lumpsum	2018-2019	div	€ 16.562.924	€ 6.901.219	€ 5.722.490	€ 1.178.728
Overlopende post Prestatiebox	2018-2019	div	€ 852.326	€ 355.136	€ 386.956	€ -31.820
Totaal OCW			<u>€ 17.415.250</u>	<u>€ 7.256.354</u>	<u>€ 6.109.446</u>	<u>€ 1.146.908</u>

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland te Wognum gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- ▶ zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Katholiek Onderwijs West-Friesland, zoals vereist in de "Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten" (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▷ dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijnhet in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten

- ▶ alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 27 juni 2019

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

H.C.J. Bot RA
